

Styrkumsóknir til borgarráðs 2016

Síðanúmer	Nafn	Borðar kr.	Síðanum kr.	Síðanum áður	Máttur strikur
1	Gylfi Ingvarsson	Landssöfnun Kiwanishreyfingarinnar - K-lykill: lykill að lífi	4. október 2016	ekki tilgreint	nei R16100047
2	Tómas Þorfason	Félagsheimili KFUM og KEUK að Holtavegi 28	29.9.2016	3.000.000	nei nei R16090239
3	Guðni Elísson	Earth 101 - miðlun loftslagsvanda	4.10.2016	2.000.000	já 500.000 R16100080

Borgaráð

10. mars 2016 - R16010042

K-DAGSNEFND KIWANISUMDÆMISINS

Til: Fyrirtækja, samtak og félagasamtaka.

Lykill að lífi

Frá: K-dagsnefnd Kiwanishreyfingarinnar

Málefni: Ósk um stuðning við landssöfnun
Kiwanishreyfingarinnar „Lykill að lífi“ til
stuðnings geðheilbrigði á Íslandi.
„Gleymum ekk geðsjúkum“ eru einkunnarorð K-dagsins.

Geðraskanir eru meðal algengustu sjúkdóma sem hrjá þjóðina, einkum ungt fólk og aldraða. Peir valda sennilega meira vinnutapi og kostnaði fyrir samfélagið en flestir sjúkdómar, sem má sjá á því að meri en fjórðungur allra sem fá fullan örokulífeiri fá hann vegna geðraskanna.

Með þátttöku í landssöfnuninni „Lykill að lífi“ stuðlar fyrirtæki þitt að

- bættu geðheilbrigði þjóðarinnar
- minna vinnutapi og auknum lifsgæðum

Það fé sem safnast fer til samþykktra styrktarverkefna sem í ár eru:

- BUGL, barna og unglingageðdeildin
- PIETA, nýstofnuð samtök til að vinna að forvörnum fyrir fólk með sjálfskaða og sjálfsvígs hugsanir.

Bæði verkefnið eru þjónusta við allt landið.

Þá hefur K-dagurinn vakið athygli alþjóðar á vanda stærsta öryrkjahópsins, sem á ekki aðeins við veikindi að stríða heldur einnig fordóma sem gætt hefur. K-dagurinn hefur einnig haft mikil áhrif til að opna umræðu um þann vanda sem geðsjúkdómar eru fyrir einstaklinga og samfélagið.

- Með þátttöku er lögð hönd á plóg til að breyta þessu ástandi með því að koma að þessu málefni með Kiwanishreyfingunni
með því að kaupa „Lykil að lífi“ verð kr 2000 stk. fjöldi lykla
- Eða með fjárframlagi inn á reikning fjársöfnunarinnar í Landsbankanum sem er:
0121-26-004440 kt. 640173-0179
- Einnig erum við með símasöfnunarnúmer sem er 9081550 og fara þá kr. 2000 inn í söfnunina.
- Nánari upplýsingar eru á heimasíðu Kiwanis sem er www.kiwanis.is

Allar nánari upplýsingar veitir

Gylfi Ingvarsson formaður K-dagsnefndar

Netfang: gylfiing@simnet.is

Gsm: 8964001

Kiwanis eru alheimssamtök sjálfbæðaháða sem hafa að markmiði að bæta heiminn með þjónustu í þágu barna

Sæl Sigurlaug.

Getur þú vinsamlegast komið þessu erindi á réttan stað?

Kveðja, Ellý

Get Outlook for iOSæsh 3

----- Forwarded message -----

From: "Gylfi Ingvarsson" <gylfiing@simnet.is>

Date: Tue, Oct 4, 2016 at 12:39 PM +0000

Subject: Ósk um kaup á K-lykli til styrktar geðverndarmála

To: "Ellý Katrín J Guðmundsdóttir" <elly.katrin.gudmundsdottir@reykjavik.is>

Góðan dagvi, vinsamlegast látið berast til borgarstjóra

Nú stendur yfir landssöfnun Kiwansihreyfingarinnar á íslandi með sölu á K-lyklinum til styrktar geðverndarmála nú í 14. skipti. Sjá meðfylgjandi upplýsingar.

Forseti Íslands er verndari söfnunarinnar

Við óskum eftir stuningi við söfnuna en setjum það í ykkar hendur um hugsanlega fjölda lykla eða fjárframlag, við vitum að safnast þegar saman kemur.

Einnig erum við með símasöfnunarnúmer sem er 908 1550 og fer þá kr 2000 inn í söfnunina

Með ósk um jákvæð viðbrögð við brýnt verkefi í okkar samfélagi.

Gylfi Ingvarsson formaður K-dagsnefndar

Gsm 8964001

Reglur um trúnað í tölvupóstsamskiptum: <http://www.reykjavik.is/trunadur>

Leiddu hugann að umhverfinu áður en þú prentar út þennan tölvupóst. Prentaðu á báðar hliðar í svarthvítu ef nauðsyn krefur. - Bréf til samstarfsaðila.pdf

Borgarráð Reykjavíkur
Ráðhúsinu við Tjörnina
101 Reykjavík

Málsnr.: 216090239
Skjalasafn Ráðhúss
30. sep. 2016
Bréfalykill: 1252

Reykjavík 29. september 2016

Efni: Styrkumsókn

KFUM og KFUK hefur á undanförnum mánuðum verið að berjast við myglusvepp í eldri hluta félagsheimilisins að Holtavegi 28. Í síðustu skýrslu sem verktakafyrirtækið Efla vann fyrir félagið þá varð ljóst að ekki er hægt að nota þann hluta félagsheimilisins og hefur þurft að einangra það frá annari starfsemi.

KFUM og KFUK hefur lagt út í umtalsverðan kostnað við að fá mat á ástandi þessa hluta félagsheimilisins og er útlagður kostnaður kominn í um 2 milljónir króna. Í framhaldi af þessari vinnu þarf síðan að leggja út í kostnað við að meta möguleika á því að losna við mygluna ef það er yfirleitt hægt. Almennt virðist það vera fyrstu viðbrögð fagaðila að þessum hluta hússins verði ekki bjargað og félagið standi frammi fyrir að þurfa að rífa það.

Þessi staða hefur veruleg áhrif á starfsemi félagsins enda fjárhagur það þróngur að ekki er svigrúm til að takast á við slík viðbótar útgjöld.

Því óskar KFUM og KFUK eftir því við Borgarráð Reykjavíkurborgar að félagið fái styrk að upphæð 3 milljónir króna til að hjálpa félagini að komast í gegn um fyrsta skaflinn á þessu gríðarlega vandarmáli svo hægt verði að finna hagkvæmustu lausnina til framtíðar.

Virðingarfyllst

f.h. KFUM og KFUK

Tómas Torfason, framkvæmdastjóri

Prófessor Guðni Elísson
Háskóla Íslands
561-6781/525-4417/gudnieli@hi.is

Reykjavík 4. október 2016

Til borgarráðs Reykjavíkurborgar

Umsókn um styrk vegna Earth 101, verkefnis sem snýst um miðlun loftslagsvandans.

Verkefnið Earth101 er helgað spurningunni um hvernig hægt sé að miðla til almennings á sem áhrifaríkastan hátt upplýsingum um þær alvarlegu afleiðingar sem loftslagsbreytingar munu í náinni framtíð hafa á veðurfar og vistkerfi jarðar. Verkefninu er ætlað að einfalda miðlun loftslagsvandans með því að leiða saman fremstu vísindamenn á sviði loftslagsrannsókna, sérfræðinga í frásagnarfræðum og hugrænni sálfræði, lykilumhverfisblaðamenn á stærstu dagblöðum vestanhafs og í Evrópu, vísindabloggara sem hafa sérhæft sig í loftslagsmálum og hópa kvíkmyndagerðarfólks, rithöfunda, listamanna og hönnuða.

Borgarráð Reykjavíkurborgar hefur styrkt Earth101-verkefnið tvísvar, árið 2013 og í ársbyrjun 2015.

Fyrsta Earth101 ráðstefnan var haldin 2.–5. október 2013, en meðal fyrirlesara voru þekktustu sérfræðingar heims á sviðinu, þar á meðal loftslagsfræðingarnir Michael E. Mann og Stefan Rahmstorf, þjóð- og félagsfræðingurinn Kari Norgaard og Peter Sinclair, frægasti loftslagsbloggari heims. Ráðstefnunni var vel tekið af almenningi og margir þátttakendur hennar komu fram í fjölmöldum, m.a. í Kastljósi Ríkissjónvarpsins, í Djöflaeyjunni, og menningarþáttunum Víðsjá og Sjónmáli á Rás 1.

Önnur stóra Earth101 ráðstefnan var haldin í tengslum við Stockfish-kvikmyndahátiðina, 27. febrúar til 1. mars 2015 og þar fluttu m.a. erindi: Gavin Anthony Schmidt, forstöðumaður GISS, loftslagsstofnunar NASA; Kevin Anderson, forstöðumaður Tyndal-stofnunarinnar í Manchester og Erik Conway vísindasagnfræðingur frá Caltech. Auk þess tóku tvö loftlagsteymi frá Alþjóðabankanum þátt í ráðstefnunni og voru með vinnustofur fyrir listamenn. Ráðstefnan hlaut ágætis kynningu í fjölmöldum, m.a. hjá Morgunblaðinu, RUV og í fréttatíma Stöðvar 2.

Vorið 2016 sneru Michael E. Mann og Stefan Rahmstorf aftur til landsins, fluttu sex fyrirlestra, funduðu með kvíkmyndagerðarmönnum, rithöfundum og hönnuðum og sátu m.a. fund hjá Reykjavíkurborg. Þótt Reykjavíkurborg kæmi ekki að kostnaðinum við verkefnið vorið 2016 hafði framlag hennar árin á undan gert það að verkum að nægir sjóðir voru enn til staðar til þess að ekki þurfti að fara í tímafrekar styrkjaumsóknir. Því var borgin skráð sem samstarfsaðili í ár þegar Michael E. Mann og Stefan Rahmstorf komu til landsins (sjá um viðburðina þrjá í viðhengi).

Á vinnustofu Mann og Rahmstorfs með listamönnunum var m.a. rætt hvernig mætti fléttu málefnið saman við listsköpun og afraksturinn var sá að 8 íslensk ljóðskáld (Alda Björk Valdimarsdóttir, Anton Helgi Jónsson, Gerður Kristný, Guðrún Hannesdóttir, Kári Tulinius, Sigurbjörg Þrastardóttir, Sjón og Steinunn Sigurðardóttir) birtu ljóð um loftslagsbreytingar í *Ritinu 1/2016*, sem var undir minni ritstjórn (sjá viðhengi). Að sama skapi sat kvíkmyndagerðarmaðurinn Gunnlaugur Þór Pálsson vinnustofuna, en hann sendi nýverið frá sér heimildarmyndina *Jöklaland*. Gunnlaugur hefur nú í hyggju að vinna röð stuttmynda fyrir RUV um loftslagsbreytingar og hefur beðið undirritaðan að starfa með sér sem ráðgjafa. Þetta eru aðeins tvö dæmi af mörgum um áhrif verkefnisins á listsköpun og miðlun í landinu.

Áherslur verkefnisins hafa nokkuð breyst síðan það hófst. Núna er fókusinn fremur á að bjóða færri gestum til landsins og leggja meiri kostnað í gerð fyrirlestra, stuttmynda og viðtala en áður, en sem dæmi má nefna að árið 2013 var 7 einstaklingum boðið á Earth101 ráðstefnuna og niðurstaðan var 7 myndbönd, í vor voru gestirnir aðeins 2 og afraksturinn er 20 fyrirlestrar, stuttmyndir og viðtöl. Ástæðan fyrir þessum breytingum er fyrst og fremst sú að fjármunir eru

af skornum skammti og með því að fára kostnaðinn frá flugsamgöngum og gistingu yfir á framleiðslu myndbanda er hægt að hámarka nýtingu þess fjármagns sem sett hefur verið í verkefnið. Þetta hefur jafnframt leitt til þess að búið er að festa niður viðfangsefni flestra stuttmyndanna áður en gestirnir koma til landsins.

Meðal áformaðra gesta á næstu 12 mánuðum má nefna loftslagsvísendamanninn Stefan Rahmstorf sem iðulega hefur verið nefndur einn af 10 áhrifamestu loftslagsfræðingum í heiminum í dag, en hann er náinn samstarfsmaður stofnanda Earth101. Með Stefan mun Earth101 framleiða þrjár stuttmyndir og þrjár „101–climate questions“, en síðarnefnda fræðsluefnið snýr að afmörkuðum spurningum sem bornar eru upp við tvo til fimm sérfræðinga og svo eru svörin klippt saman (sjá t.d. „What would a four degree warmer world mean to us?“: <https://www.youtube.com/watch?v=Q3dOT-QySQE>). Jöklafræðingurinn Jason Box kemur til landsins í apríl 2017, en rannsóknir hans á Grænlandsjökli hafa vakið heimsathygli. Hann mun flytja tvo opinbera fyrirlestra, sjá um vinnustofur með listamönnum og vinna fjórar stuttmyndir með Earth101, auk þess sem hann tekur þátt í 101-loftslagssþurningunni. Í maí 2017 kemur svo Roy Scranton til landsins en hann skrifsaði bókina *Learning to Die in the Anthropocene* sem vakti alþjóðlega athygli á síðasta ári. Scranton líkt og Rahmstorf og Box mun flytja opinbera fyrirlestra og vinna að gerð stuttmynda með Earth101.

Auk Box, Rahmstorf og Scranton, sem staðfest hafa komu sína, eru áform uppi um að bjóða sánska vísendamanninum heimsþekkta Johann Rockström til landsins í lok janúar, byrjun febrúar 2017, en á sama tíma er áformuð heimsókn frá bandaríksa kvíkmyndagerðarmanninum Josh Fox, sem frumsýndi heimildarmyndina *How to Let Go of the World and Love All The Things Climate Can't Change* á þessu ári. Fox hefur m.a. verið tilnefndur til Óskarsverðlauna. Koma hans til landsins yrði í samstarfi við Stockfish Film Festival, sem einnig var samstarfsaðili árið 2015. Kvíkmyndasýningunni yrði fylgt eftir með dagskrá þar sem leikstjórin og loftslagsvísendamenn stæðu fyrir svörum, en slíkt hefur verið árlegur viðburður frá 2013 og vakið talsverða athygli. Í maí er svo áformuð heimsókn frá bandarísku skáldkonunni Natasha Trethewey, sem er lárvíðarskáld Bandaríkjanna og Pulitzer-verðlaunahafi, en hún skrifsaði eftirminnilega bók um fellibylinn Katrín. Trethewey mun flytja fyrirlestur um tengsl ljóðlistar og breytingar á veðurfari og umhverfi manna, en Guðni Elísson, stofnandi Earth101, þýddi úrvall ljóða eftir hana í *Ritinu* 1/2016 (sjá viðhengi).

Áhuginn á Earth101–verkefinu hefur farið jafnt og þétt farið vaxandi á undanförnum þremur árum og sem dæmi má nefna að heildaráhorfið á fræðsluefni verkefnisins er nú um 83 þús. heimsóknir frá ársbyrjun 2014, en þar af yfir 60 þús. frá 1. okt. á síðasta ári. Allt bendir til þess að þessar tölur eigi eftir að hækka talsvert eftir því sem verkefnið verður miðlægara í umræðunni. Earth101 hefur í október 2016 framleitt 45 fyrirlestra, stuttmyndir og viðtöl, en á næstu 12 mánuðum er markmiðið að fjölgja þeim í 70. Sem miðlunarverkefni er Earth101 ætlað að birta nýjustu þekkingu í loftslags- og umhverfisvísendum, auk þess sem fyrirlestrar um undirstöðuatrið eru framleiddir. En því er einnig ætlað að styrkja samræðuna milli vísendamanna og listamanna með sameiginlegum fundum og vinnustofum. Það er til marks um gildi verkefnisins að margir af þekktustu vísendamönnum heims hafa verið reiðubúnir að leggja því lið og hafa þeir allir gefið vinnu sína við verkefnið.

Í ljósi þess að verkefnið er kostnaðarsamt fer ég fram á að Reykjavíkurborg styrki það um 2 milljónir króna, en öll aðstoð er að sjálfsögðu vel þegin. Framlags borgarinnar yrði getið á öllum kynningarþjöldum tengdum verkefinu. Ég myndi þó líta svo á að styrkur borgarinnar væri á ársgrundvelli og þegar efninu, jafnt fyrirlestrum sem kynningarveggþjöldum, yrði hlaðið inn á netið myndi ég geta framlags borgarinnar í öllum tilvikum.

Í viðhengi er dagskrá þriggja stóru viðburðanna sem haldnir hafa verið á vegum Earth101 auk ljóðanna 8 sem íslensku ljóðskáldin ortu um loftslagsbreytingar.

Virðingarfyllst,

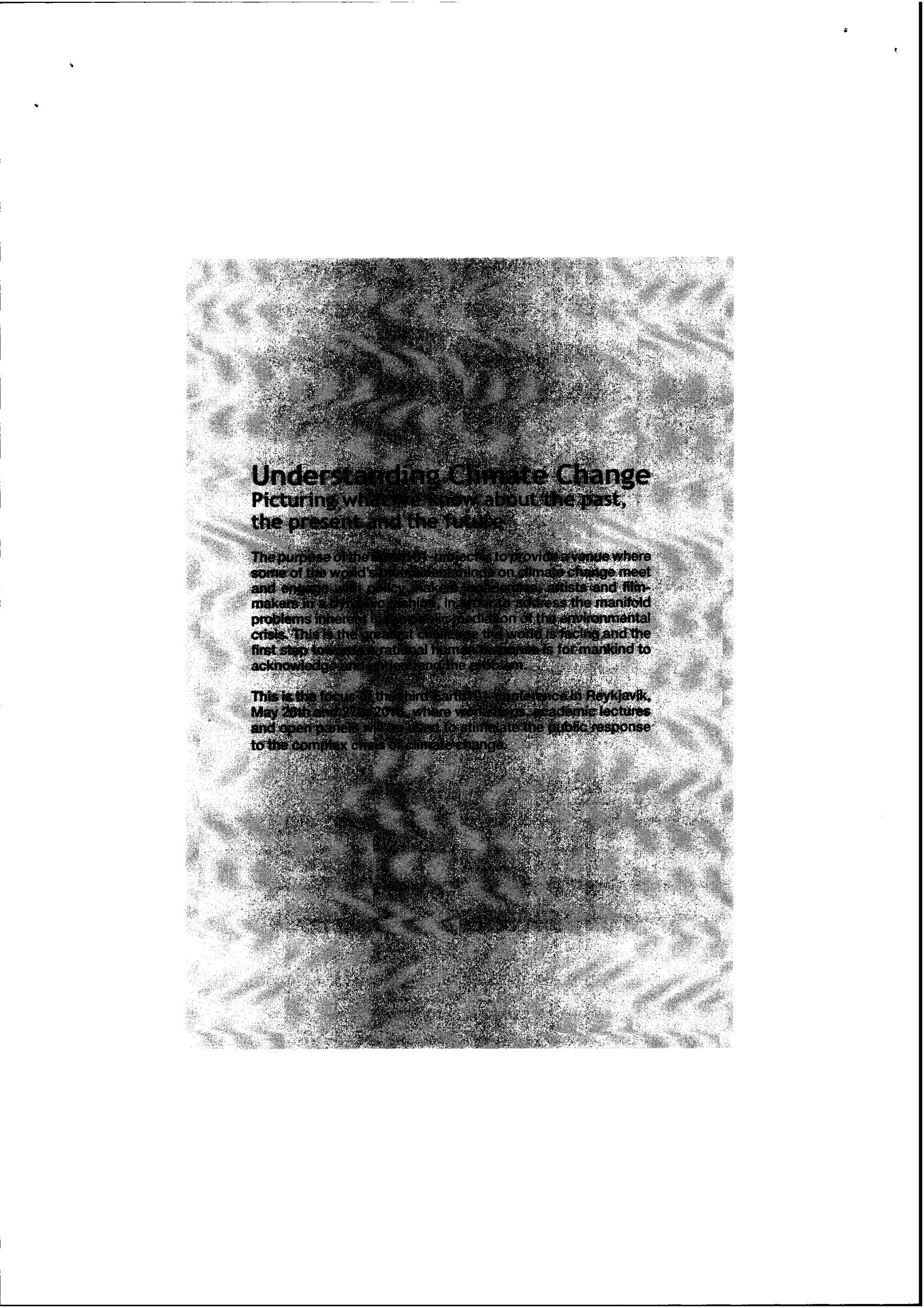
Guðni Elísson
Prófessor í almennri bókmennatafræði

EARTH 101

Understanding Climate Change

EARTH 101

Understanding Climate Change

Picturing what we know about the past, the present and the future

The purpose of the **Carthive**-project is to provide a venue where some of the world's best scientists on climate change meet and exchange with journalists, photographers, artists and filmmakers in an effort to stimulate interest to address the manifold problems inherent in the urgent mediation of the environmental crisis. This is the greatest challenge the world is facing and the first step is to raise crucial human awareness for mankind to acknowledge and combat the ongoing effects.

This is the focus of the third Earth Observatory in Reykjavík, May 26th and 27th 2006, where world-class academic lectures and open panels will be used to stimulate the public response to the complex crisis of climate change.

Projecting Climate Change

Workshop with international documentary filmmakers and writers

**Thursday May 26th 19:00-21:00
Main Building – Árni Þórðarson 4050
University of Iceland**

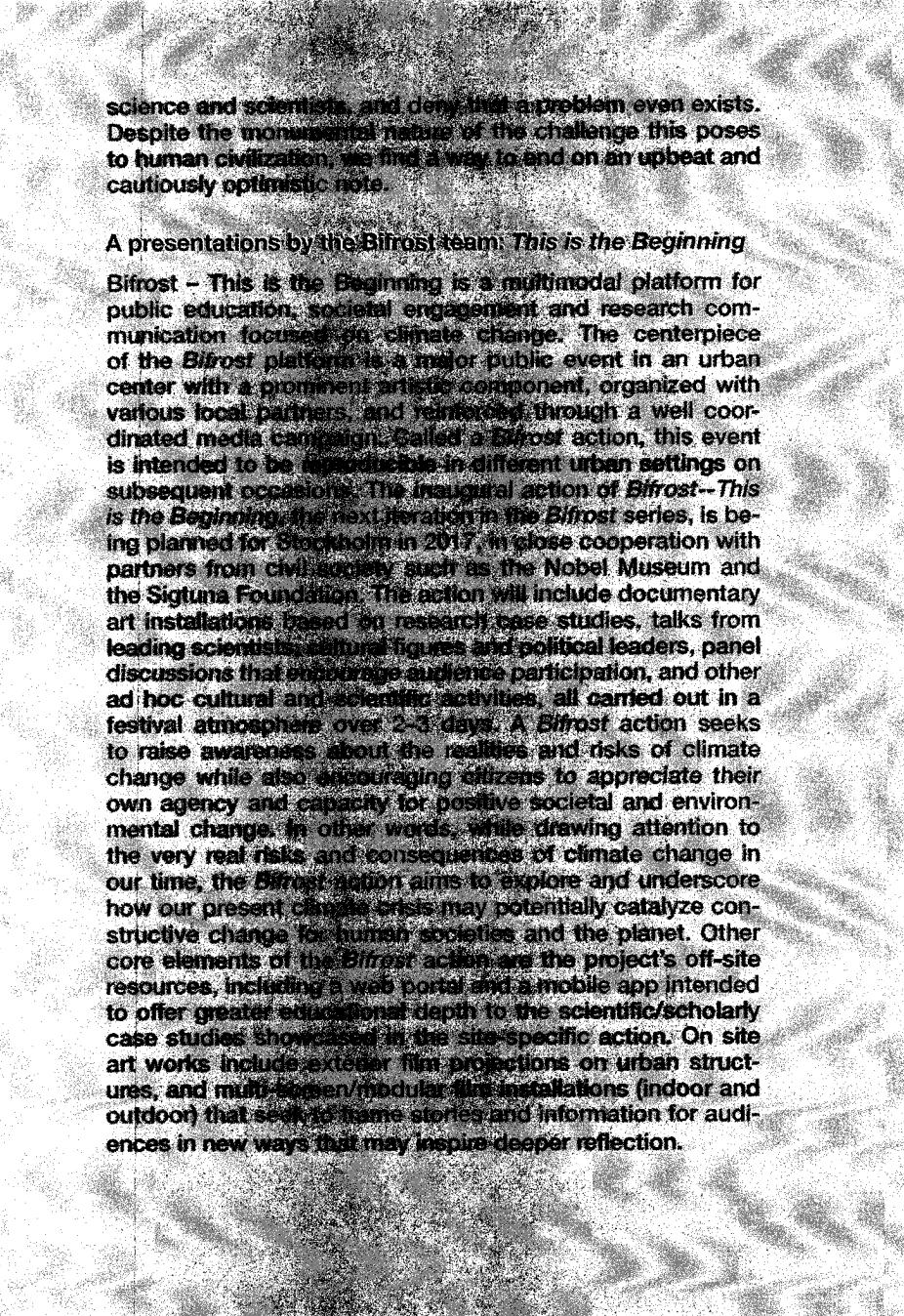
Guðni Elisson: "Projecting Climate Change"

Stefan Rahmstorf: "The public climate debate – climate skepticism and denial"

The public climate debate is very different from the kind of discourse we are used to in the scientific community, and even for many climate scientists it's hard to understand what is going on. My talk will address issues such as the public perception of climate science and climate change, the organization and funding of climate science, propaganda groups, common characteristics of climate denialism, false media balance, as well as analytical frameworks. It also discusses what we can do and what we cannot do ourselves.

Michael E. Mann: "The Mediocre Effect: How Climate Change Denial is Threatening our Planet, Destroying our Politics, and Driving us Crazy"

I offer a somewhat lightened take on a very serious issue—the threat of human-caused climate change and what to do about it, based on my collaboration with *Washington Post* editorial cartoonist Tom Toles. This includes the ongoing campaign to deny that man-made climate change is real, where appropriate, ridicule, built around both the famously insightful, edgy, and provocative climate-theory cartoons in the *Washington Post*. Using Toles' cartoons (recent ones and some new ones exclusive to this book) as a starting point, we review the scientific evidence of climate change, the reasons we should care, and the other side—how special interests and partisan politics suppress science, confuse the public, attack the

science and scientists, and deny that a problem even exists.
Despite the monumental nature of the challenge this poses to human civilization, we find a way to end on an upbeat and cautiously optimistic note.

A presentation by the *Bifrost* team: *This is the Beginning*

Bifrost – This is the Beginning is a multimodal platform for public education, societal engagement and research communication focused on climate change. The centerpiece of the *Bifrost* platform is a major public event in an urban center with a prominent artistic component, organized with various local partners, and reinforced through a well-coordinated media campaign. Called a *Bifrost* action, this event is intended to be implemented in different urban settings on subsequent occasions. The inaugural action of *Bifrost – This is the Beginning*, the next iteration in the *Bifrost* series, is being planned for Stockholm in 2017, in close cooperation with partners from civil society such as the Nobel Museum and the Sigtuna Foundation. The action will include documentary art installations based on research case studies, talks from leading scientific cultural figures and political leaders, panel discussions that encourage audience participation, and other ad hoc cultural and scientific activities all carried out in a festival atmosphere over 2-3 days. A *Bifrost* action seeks to raise awareness about the realities and risks of climate change while also encouraging citizens to appreciate their own agency and capacity for positive societal and environmental change. In other words, while drawing attention to the very real risks and consequences of climate change in our time, the *Bifrost* action aims to explore and underscore how our present climate crisis may potentially catalyze constructive change for human societies and the planet. Other core elements of the *Bifrost* action are the project's off-site resources, including a web portal and a mobile app intended to offer greater educational depth to the scientific/scholarly case studies showcased in the site-specific action. On site art works include exterior film projections on urban structures, and multi-sensor/module installations (indoor and outdoor) that scaffold home stories and information for audiences in new ways that may inspire deeper reflection.

Participants

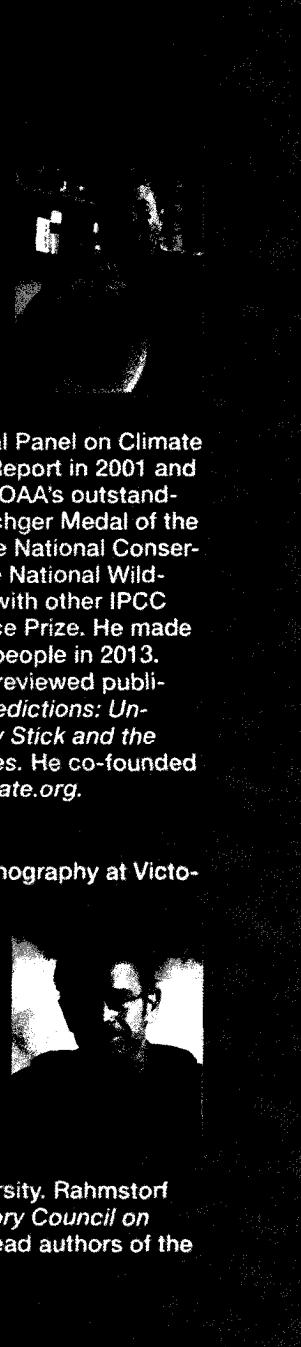
Michael E. Mann is Distinguished Professor of Atmospheric Science at Penn State University and director of the Penn State Earth System Science Center (ESSC).

He received his Ph.D. in Geology & Geophysics from Yale University. His research involves use of theoretical models and observational data to better understand Earth's climate system. He was a Lead Author on the *Observed Climate Variability and Change* chapter of the Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) Third Scientific Assessment Report in 2001 and has received a number of honors including NOAA's outstanding publication award in 2002, the Hans Oeschger Medal of the European Geosciences Union in 2012 and the National Conservation Achievement Award for science by the National Wildlife Federation in 2013. He also contributed, with other IPCC authors, to the award of the 2007 Nobel Peace Prize. He made Bloomberg News list of fifty most influential people in 2013.

Dr. Mann is author of more than 190 peer-reviewed publications and has published the books *Dire Predictions: Understanding Climate Change* and *The Hockey Stick and the Climate Wars: Dispatches from the Front Lines*. He co-founded the award-winning science website RealClimate.org.

Stefan Rahmstorf obtained his PhD in oceanography at Victoria University of Wellington in 1990. He has worked as a scientist at the New Zealand Oceanographic Institute, at the Institute of Marine Science in Kiel and since 1996 at the Potsdam Institute for Climate Impact Research. His work focuses on the role of the oceans in climate change.

In 1999 Rahmstorf was awarded the \$ 1 million Centennial Fellowship Award of the US-based James S. McDonnell foundation. Since 2000 he teaches *Physics of the Oceans* as a professor at Potsdam University. Rahmstorf served from 2004–2013 in the German Advisory Council on Global Change (WBGU) and was one of the lead authors of the

4th IPCC Assessment Report.

Dr. Rahmstorf has published over 100 scientific papers (30 in leading journals such as *Nature*, *Science* and *PNAS*) and co-authored four books. Available in English are *Our Threatened Oceans* (2009, with Katherine Richardson) and *The Climate Crisis* (2010, with David Archer).

Bifrost Research-Art Collaboration
Bifrost is the name of a series of media collaborations bridging science and art undertaken by environmental humanities researchers from the Nordic Network for Interdisciplinary Environmental Studies (NIES) in partnership professional media artists. The *Bifrost* team includes Steinar Høitomt (environmental humanities scholar and chair of NIES, Mid Sweden University), Peter Norum (independent filmmaker and award-winning artist), Anders Engström (independent journalist and art director, multiple award-winner of the Swedish Design Prize) and Þórhildur Ólafsson (environmental humanities scholar and photographer, University of Iceland). A number of documentary installations merging scientific and artistic content, as well as other media outputs devoted to environmental topics, have been produced in the *Bifrost* series since 2012, with previous works exhibiting in Sweden, Norway, the USA, Iceland, the UK, Barbuda and Antigua.

RICHARD PARKER has been traveling to the Arctic for three decades, drawn by a deep respect and affinity for the hunting communities of northern Greenland and Canada. His book publications, *Faces of the North* (2003), *Last Days of the Arctic* (2010) and *Behind the Mountains* (2013), collect the highlights from his evocative photographic journey among

the people of the North, from Canada and Greenland to Northern Scandinavia and Siberia. For over a decade Axelsson has documented the depletion of the ice caps of Iceland and Greenland and is currently working on the project *The Arctic*, uniting his signature narrative documentation of hunters, fishers and herders with photographs of the dramatic results of climatic change in the Arctic landscape.

BENEDICT AXELSSON is the founder of the Earth101 project. He is a Professor in the department of Comparative Literature in the Faculty of Icelandic and Comparative Cultural Studies at the University of Iceland. He has written extensively on the climate change discourse in Icelandic media.

Benedikt Þ. Ingólfsson is one of the most successful stage directors of the last decade in Iceland and has several times been awarded for his work both as a director, author and actor. As an actor he has played number of roles on the stages of the Icelandic theater. His first feature film *Of Horses and Men* received many prizes. Among them Nordic Council Film Prize 2014.

AUÐI ALEXANDER EYRÍKSSON is a writer of fiction and poetry, living in Reykjavík. He has published several books of poetry but is now working on a novel.

AUÐI ALEXANDER EYRÍKSSON studied at the Sorbonne University 1990–91 and earned a BFA in fine arts from Parsons Paris School of Art and Design, 1991–96. Since then he has exhibited his paintings, installations, and video work in galleries in various European countries, in the

United States, China, Argentina, Russia and Siberia. Magnússon has collaborated with Erró, Björk, Sigur Rós, Ólafur Elíasson, Sigurdur Guðmundsson, Alain Robbe Grillet, Albert Maysles, David Lynch and Yoko Ono. Among his documentaries are *Home to Siberia* (1993), *Screaming Masterpiece* (2005), *At the Edge of the World* (2007) and *Imagine Peace, Yoko Ono* (2012).

Lindsey Eckford is an Assistant Professor of Film Studies and English at St. Olaf College. She is the co-editor, with Corey Creekmur, of *The International Film Musical*. She is currently finishing a book on post-9/11 American cinema, which is under contract with Rutgers University Press. In the summer of 2017 she will co-teach a course on Media and the Environment in Iceland.

Susan Nitiske produces and directs social-issue feature documentaries with Gréta Olafsdottir under the umbrella of their company Bless Bless Productions, based in NYC and Reykjavik. Their documentaries have won awards internationally and have been nominated for an Emmy Award for Excellence in Investigative Journalism. Presently they are working on a follow-up to their award-winning documentary *The Brandon Teena Story*, and are in the research phase of an environmental documentary about human-animal ecology in the far-northern hemisphere. Susan has also worked since 1986 in Rwanda and Zambia on developing community public health information about HIV, for NIH-funded projects. She teaches communications and media training at the UN University Programmes for Gender Equality, and Land Restoration in Iceland, and a course in Art, Ecology & Animals at the University of Iceland. She has taught core courses in Digital Narrative at Parsons in NYC.

EIGN ALFSSON is a visiting Associate Professor at St. Olaf College where he teaches courses on literature and film from around the world. Most of his research and publications in English are devoted to Nordic cinema, while in Icelandic he has published extensively on US and world cinema. In the summer of 2017 he will co-teach a course on Media and the Environment in Iceland.

Anna Dís Gísladóttir is head of production / producer at Profilm specializing in documentary production. Having worked in London for the BBC, Discovery Channel and Channel 4, Anna Dís has spent the last 14 years producing various international documentaries for Profilm, most of which have been distributed world-wide.

Gréta Gerður Ólafsdóttir is an independent documentary filmmaker who produces and directs feature documentaries with Susan Muska. They have produced, directed and edited the award-winning films *The Brandon Teena Story* and *Edie & Thea: A Very Long Engagement*, among others. Their film about women surviving ethnic cleansing in Kosova, *Women, the Forgotten Face of War*, has been shown both in art museums and as part of campaigns by Amnesty International and Women in Black, to end violence against women. Their films have won best documentary and audience awards at the Berlinale and Vancouver International, among others, and have been nominated for an Emmy Award for Excellence in Investigative Journalism, and GLAAD Media awards. They are presently developing an animal-themed documentary set in the circumpolar environment. Gréta works on co-productions internationally, most recently on *La Chana*, the comeback story of a Roma flamenco icon. Gréta has taught narrative film and editing at Parson NYC, and has degrees in women's studies and photography.

Kerstin Ývar Ólafsson is a doctoral student in comparative literature, focusing on contemporary Icelandic cinema and critical theory. He is a member of the Earth101 team.

Gunnlaugur Þórir Þorsteinsson is an independent TV and film producer/director. He started his career in documentaries and then became the Head of RUV Sport's Production. Gunnlaugur is now finishing a documentary on the Icelandic. The melting and retreating of glaciers and a rising sea level threaten human habitation along coasts and lowlands worldwide. A careful study of glaciers is therefore something that is crucial for all mankind.

Jóhann Sigurðsson founded Profilm in 1990. He is a Director of Photography and Director who has made over 80 documentaries during the last 3 decades. He has been fortunate enough to receive many accolades for his work including an Emmy nomination for best cinematography.

Magnús Ólafsson is a producer of radio documentaries and a doctoral student at Rice University Department of Anthropology. He holds an M.A. in Environment and Natural Resources from the University of Iceland with an emphasis on the cultural representation of climate change.

Asta Þórunn Valdís Ólafsson is an associate professor at the University of Iceland, in comparative literature. She has published

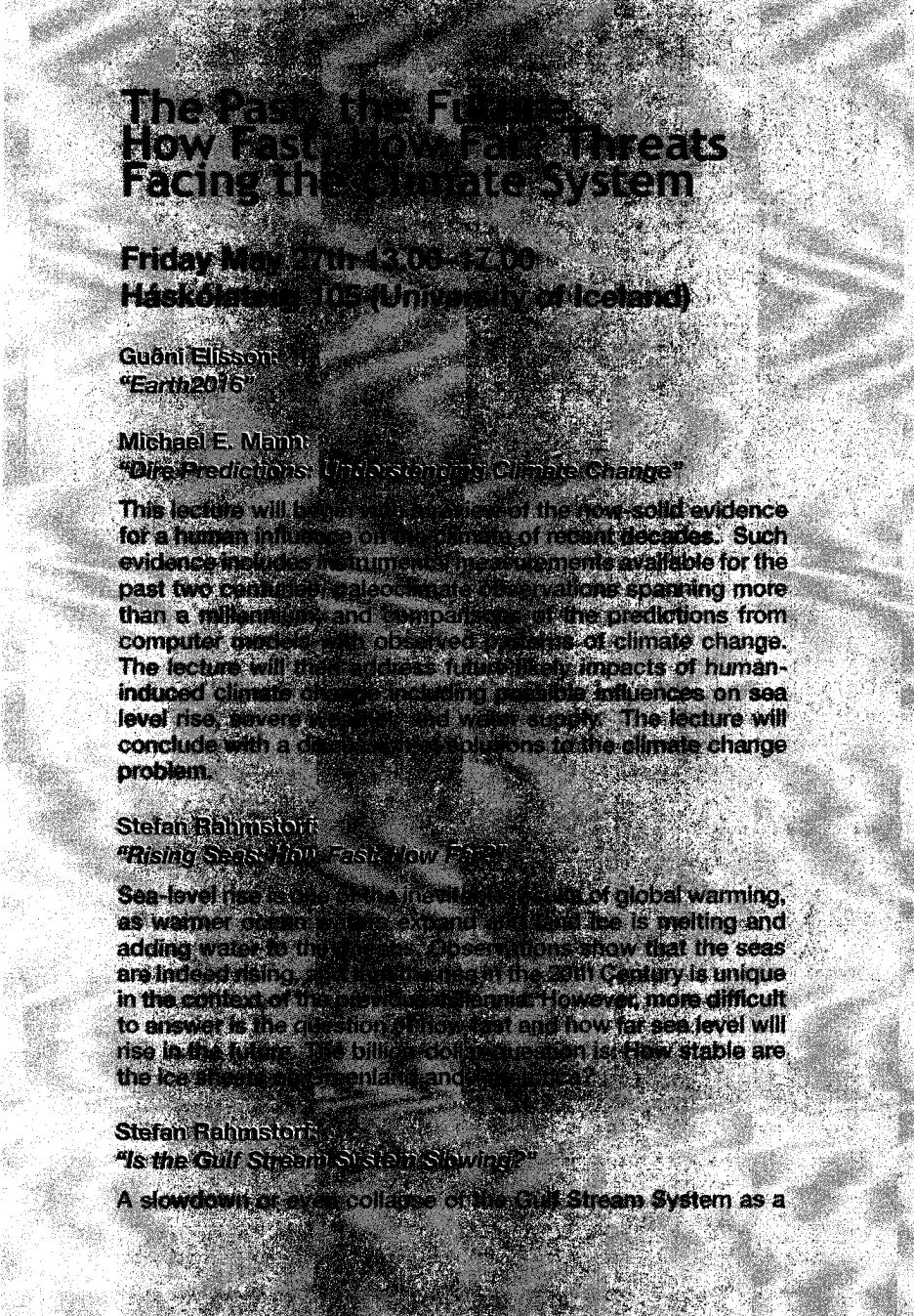
books on contemporary Icelandic fiction and is at the moment working on a book on Jane Austen. She published her first volume of poetry in 2015.

Sigurbjörg Ólafsdóttir is an Icelandic poet. Author of ten poetry collections, two novels and a couple of staged plays. Currently a columnist for the cultural radio program *Viðsjá*, formerly a journalist for the *Morgunblaðið* newspaper. Sigurbjörg has co-operated with foreign photographers and local musicians, and is a regular guest at international poetry festivals.

Sjón is an Icelandic author. His novel *The Blue Fox* was awarded the Nordic Council's Literary Prize and the novel *From the Mouth of the Whale* was shortlisted for the IMPAC Dublin Literary Award and the Independent Foreign Fiction Prize. Sjón's latest novel *Moonstone – The Boy who never was* won every major literary prize in Iceland. In 2001 he was nominated for an Oscar for his lyrics in the film *Dancer in the Dark*. His latest music collaboration is *neo-arctic* an oratorio about climate change that will be premiered in fall 2016 in Riga and Copenhagen.

Hélga Ólafsdóttir is an assistant professor of anthropology at the University of Iceland. She teaches anthropological theory and method, as well as environmental anthropology and does research in the field of environment with humans in it, climate change and its effects on society and culture, and the human-nature nexus in general. Her main interest now is the perception of human future under climate change.

The Rising, the Falling How Fast, How Far? Threats Facing the Climate System

Friday May 13th 13:00 - 17:00
Háskólastræði 105 (University of Iceland)

Guðni Þórsson
"Earth2016"

Michael E. Mann
"Dire Predictions: Understanding Climate Change"

This lecture will begin with a review of the now-solid evidence for a human influence on the climate of recent decades. Such evidence includes numerous measurements available for the past two centuries, along with observations spanning more than a millennium, and comparisons of the predictions from computer models with observed patterns of climate change. The lecture will then address future likely impacts of human-induced climate change, focusing specifically on sea level rise, severe weather, and water supply. The lecture will conclude with a discussion of solutions to the climate change problem.

Stefan Rahmstorf
"Rising Seas: How Fast, How Far?"

Sea-level rise is one of the most visible signs of global warming, as warmer oceans expand and ice melt in land ice is melting and adding water to the oceans. Observations show that the seas are indeed rising. The question for the 21st Century is unique in the context of the last 10,000 years and, however, more difficult to answer to the question: *How fast and how far* sea level will rise in the future. The billion-dollar question is: *How stable are the ice sheets in Greenland and Antarctica?*

Stefan Rahmstorf
"Is the Gulf Stream System Slowing?"

A slowdown or even collapse of the Gulf Stream System as a

result of global warming has long been a concern of climate scientists and has fuelled the imagination of Hollywood. Regular direct observations of this giant ocean current system do not go back far enough to tell whether there is any long-term trend. However, in recent years indirect evidence is mounting for a remarkable slowdown over the last Century.

15 minutes break

Michael E. Mann:

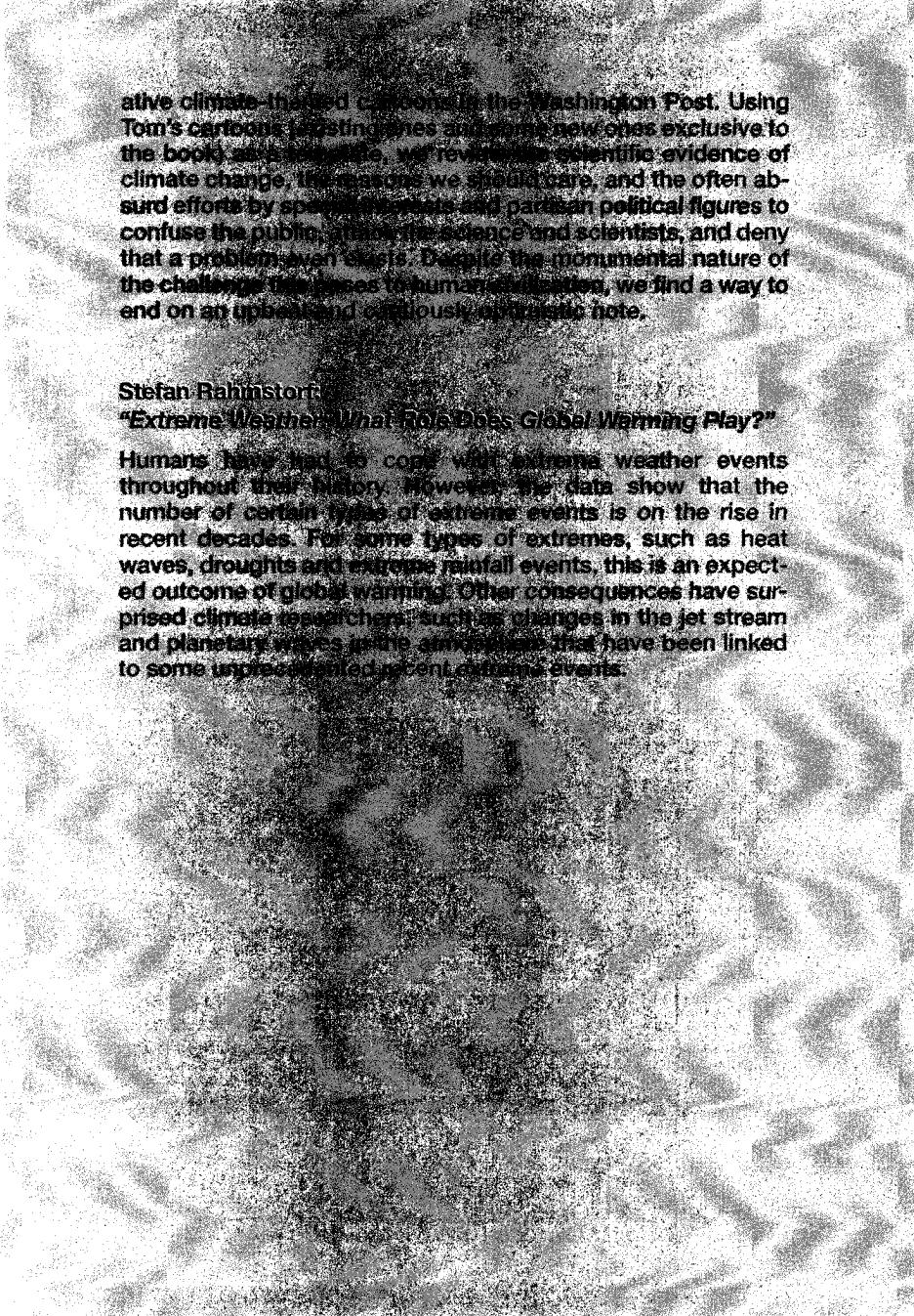
"The Hockey Stick and the Climate Wars: The Battle Continues"

A central figure in the controversy over human-caused climate change has been "The Hockey Stick," a simple, easy-to-understand graph my colleagues and I constructed to depict changes in Earth's temperature back to 1000 AD. The graph was featured in the high-profile "Summary for Policy Makers" of the 2001 report of the Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), and it quickly became an icon in the debate over human-caused ("anthropogenic") climate change. I tell the ongoing story behind the Hockey Stick, using it as a vehicle for exploring broader issues regarding the role of skepticism in science, the uneasy relationship between science and politics, and the dangers that arise when special economic interests and those who do their bidding attempt to skew the discourse over policy-relevant areas of science. In short, I attempt to use the Hockey Stick to cut through the fog of disinformation that has been generated by the campaign to deny the reality of climate change. It is my intent, in so doing, to reveal the very real threat to our future that lies behind it.

Michael E. Mann:

"The Madhouse Effect: How Climate Change Denial is Threatening our Planet, Destroying our Politics, and Driving us Crazy"

I offer a somewhat lighthearted take on a very serious issue—the threat of human-caused climate change and what to do about it, based on my collaboration with *Washington Post* editorial cartoonist Tom Toles. We target the ongoing campaign to deny that threat through satire and where appropriate, ridicule, built around Tom Toles' famously insightful, edgy, and provoc-

ative climate-themed column in the *Washington Post*. Using Tom's cartoons as starting points, we've added new ones exclusive to the book. In addition, we've gathered scientific evidence of climate change, the effects we should care about, and the often absurd efforts by special interests and partisan political figures to confuse the public about the science and scientists, and deny that a problem even exists. Despite the monumental nature of the challenge the stakes to human civilization, we find a way to end on an upbeat and cautious environmental note.

**Stefan Rahmstorf
"Extreme Weather: What Role Does Global Warming Play?"**

Humans have had to cope with extreme weather events throughout their history. However, the data show that the number of certain types of extreme events is on the rise in recent decades. For some types of extremes, such as heat waves, droughts and extreme rainfall events, this is an expected outcome of global warming. Other consequences have surprised climate researchers—such as changes in the jet stream and planetary wave trains, anomalies that have been linked to some unusual and extreme weather events.

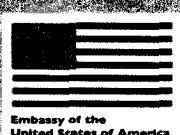
UNIVERSITY OF ICELAND
CENTRE FOR RESEARCH
IN THE HUMANITIES

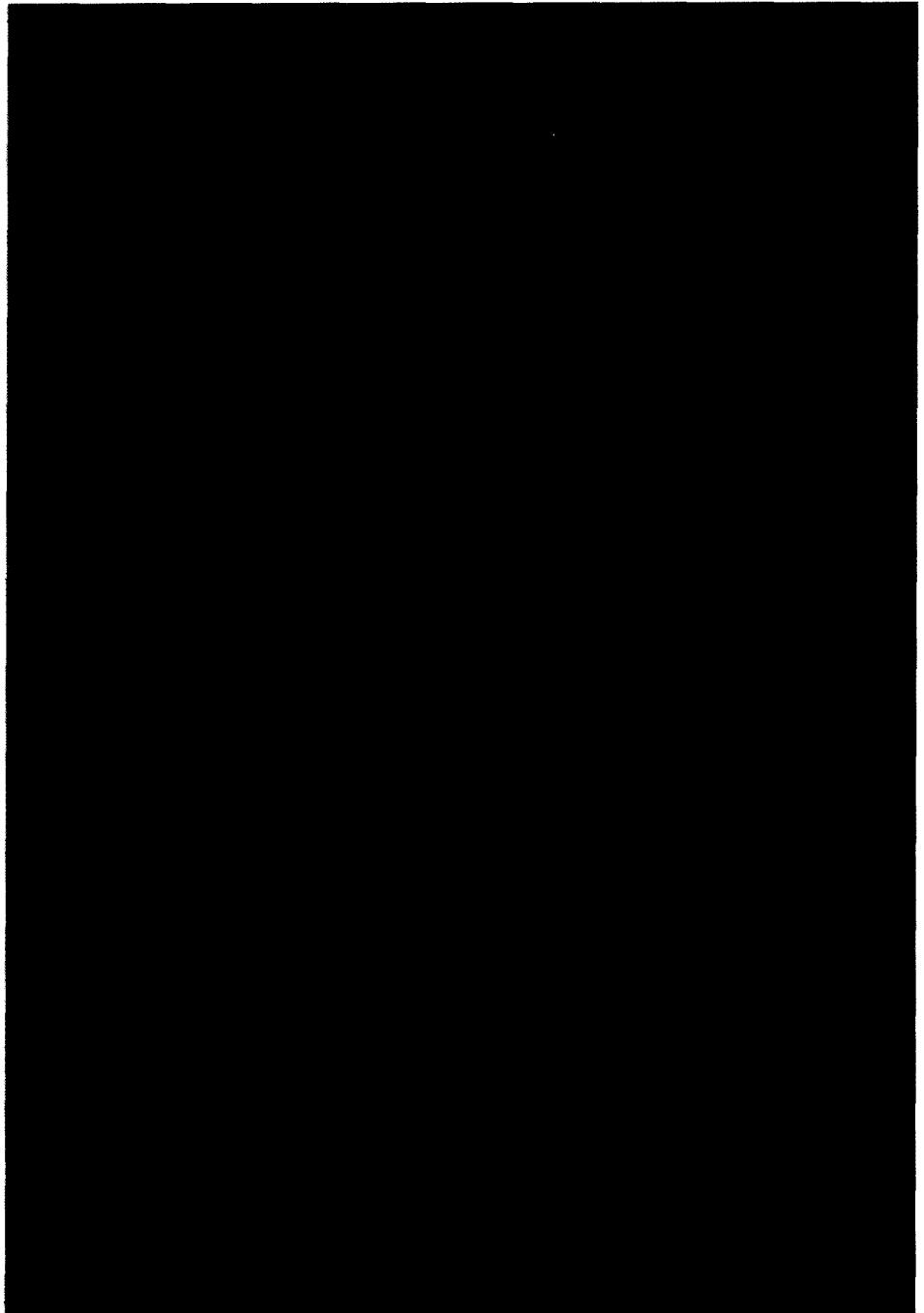
City of Reykjavík

Landwirkjun

UNIVERSITY OF
ICELAND
INSTITUTE FOR
SUSTAINABILITY
STUDIES

GUÐNI ELÍSSON

Ljóðið á tímum loftslagsbreytinga

Átta opinberanir

Íslenska orðið opinberun varpar ljósi á hulda merkingu enska orðsins apocalypse. Orðið fangar ekki aðeins hugmyndina um ragnarök, um lokaðaráttu góðs og ills, um heimsslit eða stórkostlegar hamfarir, heldur einnig, eins og grískra orðið apokalupsis (gr. ἀποκάλυψις) birtir, að eithvað sem áður var hulið sé nú opinberað, liggi nú ljóst fyrir.¹

Í ljóðunum sem hér fylgja á eftir skyggnast átta íslensk ljóðskáld undir blæjuna sem samtíminn hefur breytt yfir veruleikann og hvert um sig dregur undan henni sína opinberun, sinn skilning á eðli hlutanna eins og þeir blasa við á óld loftslagsbreytinga. Þótt aðferðirnar sem skáldin nota séu aðrar en þær sem beitt er í vísindasamfélagini eru ýmsar niðurstöður áþekkar, aðgerða er þörf og það sem fyrst þarf að breyta er hugsunarháttur okkar allra.

Það er mjög ánægjulegt hversu fjölbreytt ljóðin eru og á hversu mörgum þáttum loftslagsvandans skáldin taka. Ljóðasöfn hafa áður birst um þetta efni á erlendum tungum² en spurningarnar sem íslensku skáldin fást

¹ Ágætis inngangsrit um opinberunarbækur í vestrænni hugmyndasögu er *The Encyclopedia of Apocalypticism* í þremur bindum í ritstjórn Stephens J. Stein, Volume 1. *The Origins of Apocalypticism in Judaism and Christianity*, New York: Continuum 1999; Volume 2. *Apocalypticism in Western History and Culture*, New York: Continuum 2000; Volume 3. *Apocalypticism in the Modern Period and the Contemporary Age*, New York: Continuum 2000. Af verkum sem fléttu saman loftslagsbreytingar og opinberunarumræðu má nefna nýlegt greinasafn *Future Ethics. Climate Change and Apocalyptic Imagination*, ritstj. Stefan Skrimshire, New York og London: Continuum 2010.

² Sjá t.d. ljóðasafnið *Feeling the Pressure. Poetry and Science of Climate Change*, ritstj. Paul Munden, Berne: British Council 2008. Einnig má nefna loftslagsljóðaflokkinn sem enska skáldið Carol Ann Duffy safnaði saman á vormánuðum 2015, en þá birtu tuttugu þekkt skáld ljóð um loftslagsbreytingar í breska blaðinu *The Guardian*, en

GUDNI ELÍSSON

við eru sérstaklega áleitnar og mikilvægt innlegg í umræðuna um loftslagsmál á Íslandi, en þær beinast að ýmiss konar siðferðilegum álitamálum sem snúa að sambandi manns og náttúru.

Einn að kostum ljóðsins er að það á jafn auðvelt með að lýsa aldri vetrarbrautanna og leifturstundi eldingar sem lýstur niður í tré. Fyrir vikið hentar ljóðið einkar vel til að fjalla um loftslagsbreytingar. „Fyrir þér er einn dagur sem þúsund ár / og þúsund ár dagur, ei meir“ orti Matthías Jochumsson um almættið og almættisvitund ljóðsins spannar sömu víddir. Það veit Guðrún Hannesdóttir sem yrkir í ljóðinu „loftsteinadrífa (desember)“ um andartaks leiftur stjörnuregns á himni og svo annað og eldra ljós sem forðum bjó um sig í rafi. Í ljósblíkunum tveimur sést hinn hraði og hægi tími sem svo erfitt er að tjá þegar ræða á við skammlífar skepnur um breytingar á vistkerfi jarðar, breytingar sem gerast leifturhratt en þó svo hægt að við nemum þær varla með skynfærum okkar sem eru takmörk sett.

Ein aðferðanna sem skáldin nýta til þess að vinna á þessari þekkingarfræðilegu fyrirstöðu er að teygja ámannlegum tíma svo hægt sé að nota hann sem mælikvarða á umskipti sem við tækjum annars ekki eftir. Rétt eins og Guðrún horfir Sjón í „söng breytinganna“ til himins þegar hann reynir að setja niður tímaþversögninginum sem skáldin glíma við þegar þau ræða í sömu mund hið mannlega og hið eilífa. Í ljóðinu lýsir hann heimi í hægri deiglu þar sem „stjörnumerki gærdagsins hafa skipt um stað“, rétt eins og fjöllin – og landsvæðin eru síkvík frá sjónarmiði kosmíks tíma, enda liggja þau á flekum sem eru á eilífri ferð. En þótt þessir síkviku staðir virðist handan mannlegrar reynslu getum við með hjálp forfeðra okkar og formæðra skynjað breytingarnar, með því að leita uppi fornar mannvistarleifar og náð þannig daufri snertingu við jarðfræðilegan tíma. En við getum aldrei notað þessa þekkingu sem leiðarhnoða í samtímanum vegna þess að „heimkynnin sem þú yfirgefur / eru aldrei heimkynnin sem þú vitjar á ný“ eins og Sjón bendir á.

Í „söng breytinganna“ teygir skáldið á hinum mannlega mælikvarða

meðal skáldanna voru Duffy sjálf, Simon Armitage, Paul Muldoon, Alice Oswald og Don Paterson. Þekktir leikarar á borð við James Franco, Jeremy Irons, Ruth Wilson, Gabriel Byrne og Kelly Macdonald lásu síðan ljóðin upp, en upptökurnar er hægt að finna á „Our melting, shifting, liquid world: celebrities read poems on climate change“, *Guardian* 20. nóvember 2015: <http://www.theguardian.com/environment/ng-interactive/2015/nov/20/our-melting-shifting-liquid-world-celebrities-read-poems-on-climate-change> [sótt 12. maí 2016].

LJÓÐID Á TÍMUM LOFTSLAGSBREYTINGA

þannig að hann verður næstum nothæfur á náttúruleg fyrirbrigði sem taka hægari breytingum en svo að við fáum numið það með beinum hætti. Steinunn Sigurðardóttir fer ólíkt að í ljóði sínu „THE GIRL“. Þótt við segjum stundum að listin sé eilíf verður hún að lokum forgengileikanum að bráð. Það gildir jafnvel um bossa nova dömunu frá Ipanema, sem hinn brasílíska Antônio Carlos Jobim samdi lagið sitt um og er hálfar aldari gömul, þótt hún virðist lítið farin að þreytast. Steinunn tekur síðan mælikvarða lífseigrar listar og skellir honum á náttúruleg fyrirbæri eins og jöklar til þess að sýna að jafnvel þeir munu ekki endast lengur en langlifar dægurflugur þótt þeir blakti enn. „Allt er forgengilegt“ segir Steinunn, jafnvel jöklarnir „stolt jarðarinnar, halda ekki í við tímans iðandi bossa nova frekar en The Girl ...“. Mælikvarðinn þrengist enn frekar í ljóði Kára Tuliniusar sem setur breytingarnar á jöklum jarðar í mannlegt samhengi og færir sig úr tugþúsund ára ramma Sjóns og kannski árhundruða ramma Steinunnar niður í tugi ára, því að í ljóði Kára sér þjóðflokkurinn sem byggir Ísland „s ólhe imaj ökul / hrör naei nsog fólk“.

Bandaríski höfundurinn M Jackson glímir við þessa þversögn tíma-misgengis í bók sinni *While Glaciers Slept. Being Human in a Time of Climate Change*, en Jackson hefur búið á Íslandi undanfarið ár við rætur Vatnajökuls.³ Rétt eins og Kári tengir hún hrörnun mannslíkamans niðurbroti vistkerfisins, en hvötin í verki Jackson sprettur úr sárrí reynslu. Hún teflir saman dauða foreldra sinna, sem léту með stuttu millibili, bráðnun jöklanna og almennri vistkerfiskreppu. Jackson spryr einfaldrar spurningar. Ef það rústar heimsmynd okkar sem einstaklinga að sjá foreldra okkar tapa heilsunni, hvernig tilfinning verður það þá að sjá veröldina alla halda sömu leið? Í greiningu sinni blandar Jackson saman hröðum og hægum tíma og dregur upp sterkar svipmyndir af því hvernig breytingar á náttúrunni sem í fljótu bragði kunna að virðast hægar eru í raun ofurhraðar. Breytingarnar setur hún í samhengi sem við skiljum, þráð sem er bundinn líkönum okkar og lífshlaupi. Petta eru einfaldlega klakabrennurnar miklu sem Sigurbjörg Prastardóttir yrkir um í ljóðinu „Klakabrennur eða Maður fyrir borð“.

Ljóð Sigurbjargar er eins og ljóð Antons Helga Jónssonar „Andvökusenna“ eins konar þula sem hægt er að fara með í hálfum hljóðum þegar maður getur „ekki hætt að engjast“. Kannski er þulan, ekki síður en ljóð Antons Helga, sett saman úr kveinstöfum. „Klakabrennur“

³ M Jackson, *While Glaciers Slept. Being Human in a Time of Climate Change*, Brattleboro, Vermont: Green Writers Press 2015.

GUÐNI ELÍSSON

er dauðafúga leikin á vatnaflygil, þar sem mannleg samskipti eru tengd tómleika úthafsins sem er „dimmara og svartara en heiðasti / himinn og djöfullega þögult“.⁴ Þegar líða tekur á ljóðið vakna óþægilegar spurningar um getuna til þess að koma upp nýjum afkvæmum, því að „fuglseggi eru brothætt og / [...] bragðgóð“ og „barnið þarf / [...] (sólarhrings)vernd þótt ekki sé það / vegna bragðsins“. „Hvar / ertu?“ spyr ljódmælandinn væntanlegan maka sem ber að taka þátt í því að vernda afkvæmin, en sjálf spurning og niðurstaða ljóðsins endurspeglar á einhvern hátt ugg sem Naomi Klein gerir að sérstöku umræðuefni í bók sinni um loftslagsbreytingar, *This Changes Everything*. Par setur hún eigin erfiðleika við að eignast barn í samhengi við endurnýjunarrétt náttúrunnar. Síðasti hluti bókarinnar snýst um endurtekin fósturlát hennar og erfiðleika margra dýrategunda við að koma afkvæmum sínum á legg, meðal annars vegna loftslagsbreytinga og almennrar mengunar. Klein spyr sig þeirrar spurningar hvort næsta útþurkun muni kannski fyrst og fremst snúast um þennan vanda og hvort nýja táknumyndin fyrir móður náttúru sé óbyrjan.⁵ Ljóði Sigurbjargar lýkur á opinberun, á skilningi sem kannski er ekki síst ógvnævlegur vegna þess að niðurstaðan er aldrei færð í orð: „það er svo langt síðan / ég hef horft / í augun á einhverjum þegar ég vakna // einhverjum sem / veit“.

Uggurinn sem fylgir hinu ókomna vaknar líka með lesandanum í „Andvökusennu“ Antons Helga, þar sem saga mannsins fyrir breytingarnar miklu er sögð á einföldu máli, nánast eins og lesin sé þula fyrir barn kringum háttamál, aftur og aftur. Í endurtekningunni býr hugfró, tilfinning fyrir því að hægt sé að snúa aftur á sama staðinn og endurtaka leikinn, þótt sagan sé hugsanlega raunaleg. „Segðu mér söguna aftur / þá sem þú sagðir í gær“ segir ljódmælandinn í fyrstu línunum og lesendur sem kommir eru til ára sinna hugsa til litlu stúlkunnar með „ljúfu augun / og ljósu fléttunar tvær“ sem Jóhann Magnús Bjarnason orti um, en ljóðið var um árabil sungið fyrir íslensk börn.⁶

⁴ Freistandi er að tengja myrkut úthafsmymndmálið í ljóði Sigurbjargar gegndarlausri ofveiði fiskistofna og áhrifum loftslagsbreytinga á vistkerfi úthafanna. Af forvitnilegum bókum um það efni má nefna Richard Ellis, *The Empty Ocean. Plundering the World's Marine Life*, Washington, Coveló, London: Island Press 2003; og *Oceans and Marine Resources in a Changing Climate. A Technical Input to the 2013 National Climate Assessment*, ritstj. Roger Griffis og Jennifer Howard, Washington, Coveló, London: Island Press 2013.

⁵ Naomi Klein, *This Changes Everything. Capitalism vs. the Climate*, London: Allen Lane 2015, bls. 419–448.

⁶ Ljóð Jóhannss Magnúsar Bjarnasonar hefst á línunum: „Segðu mér söguna aftur / –

LJÓÐID Á TÍMUM LOFTSLAGSBREYTINGA

En þótt sefjunarmátturinn í ljóði Antons Helga sé mikill og það byggi á markvissum endurtekningum er niðurstaða þess samt sú að ekkert verði endurtekið eða endurheimt: „Pað segir enginn söguna aftur. / Einu sinni var og aldrei meir. / Allt var einu sinni og aldrei meir.“ Við tekur bæna-söngur sorgarinnar, litanía alls sem aldrei verður endurheimt, hvorki nú né í framtíðinni:

Pað var einu sinni dúdúfugl.

Pað var einu sinni úruxi.

Einu sinni geirfugl og aldrei meir.

Einu sinni tígrisdýr og einu sinni górlilla.

Pað var einu sinni nashyrningur og aldrei meir.

Nístandi rofið sem finna má í ljóðum Sigurbjargar og Antons Helga er líka að finna í hundruðum vísindagreina um útþurrkunartíðni tegunda í samtíma okkar, þótt vissulega sé tilfinningin milliliðalausari í kraftmiklum skáldskapnum.⁷

Gerður Kristný og Alda Björk Valdimarsdóttir horfa í aðrar áttir en skáldin sem fyrr voru nefnd, þar sem neysluhyggjan er meginviðfangsefnið í ljóðum þeirra beggja. Konan sem stígur í ljóði Öldu Bjarkar „Í morgun“ inn á kaffihús „og pantar sér latte í götumáli / með örlistlu sírópi“ er eins og svo margir í samtíma okkar skilgetið afkvæmi spekingsins Altúngu í *Birtingi* Voltaires sem vissi eins og nýfrjálshyggjumennirnar að allt „miðar til hins besta“.⁸ Maðurinn ríkir yfir náttúrunni sem er honum undirgefin og hún hefur þann tilgang einan að þjóna honum. Dofinn í neyslusamfélagi nútímans skín í gegn því neytandinn lítur á það sem sjálfsagðan hlut að vörur frá öllum heimshornum séu innan seilingar. Kaffibaunirnar í Afríku eða Mið-Ameríku vaxa í þeim tilgangi að gleðja neytendur við norðurheimskautsbaug og ef einhvers staðar hrингja viðvörunarbjöllur

söguna þá í gær – / um litlu stúlkuna með ljúfu augun / og ljósu fléturnar tvær.“ Sjá J. Magnús Bjarnason, „Litla stúlkan“ í *Sögur og kvæði*, Winnipeg 1892, bls. 61–63. Dagný Kristjánsdóttir hefur fjallað um ljóðið í *Bókabörn: Íslenskar barnabókmennir til verða til*, Háskólaútgáfan: Reykjavík 2015, bls. 207–213.

⁷ Í nýlegri rannsókn sem birtist í hinu virta vísindatímariti *Science* komast höfundarnir að þeirri niðurstöðu að útþurrkunartíðnin númeri á dögum sé þúsundföld á við það sem eðlilegt getur talist. Sjá S.L. Pimm o.fl.: „The biodiversity of species and their rates of extinction, distribution, and protection“, *Science* 30. maí 2014: 344/6187, bls. 987 og 1246752-1–1246752-10.

⁸ Voltaire, *Birtingur*, þýð. Halldór Laxness, Reykjavík: Hið íslenzka bókmenntafélag 1975, bls. 36.

GUÐNI ELÍSSON

yfirgnæfir niður umferðarinnar öll hljóð. Við fljótum áfram sofandi að feigðarósi.

„Ef fuglasöngur liggur / niðri í einn sólarhring / tapast margir milljarðar“ yrkir Alda Björk og lesandinn er ekki viss um hvort sér hafi misheyrst. Sagði hún *flugsamgöngur* og vísar þar til þess að við þurfum „nýjar vörur daglega“ eins og Stuðmenn ortu um í „Sirkus Geira Smart“ eða er hún að tala um það hvernig allt, meira að segja sjálf náttúruástin, hefur verið verðmerkt? Landslag án *fuglasöngs* er vissulega lítils virði í krónum talið í samanburði við (Bandaríkja)dali fulla af náttúrulegum og markaðsvænum kliði.

Lokasetningin í ljóði Öldu dregur ádeiluna saman. „Peir segja að jörðin sé blá.“ Það býr ekki aðeins efi í yfirlýsingunni. Aðrar spurningar vakna. Hverjir eru þessir *þeir* sem tala og hvað felst í hugmyndinni um bláu plán-
etuna? Bláa marmarakúlan er þekkt myndhverfing í umræðunni um loftslagsbreytingar, en róttækir gagnrýnendur á borð við Naomi Klein hafa bent á að í líkingunni felist sú hætta að maðurinn ímyndi sér jörðina smáa og viðráðanlega, sem fyrirbæri sem auðvelt sé að stýra af „þeim“, voldugu körlunum sem hafa komið okkur í öll þessi vandræði.⁹ Fullyrðingin vekur ugg sem aldrei er ræddur beinum orðum, ekki frekar en í ljóði Sigurbjargar.

Gerður Kristný er á svipuðum slóðum í ljóði sínu „Dómi“, en ef ljóð Öldu snýst um hugsunarleysi neysluhyggjusamfélagsins, verður sektin fyrirferðarmeiri hjá Gerði. Í ljóði Gerðar geisar hamslaus veisla „fyrir innan“, líkt og hjá Goðmundi á Glæsivöllum í ljóði Gríms Thomsen. En úti fyrir ríkir myrkrið og olían á lampanum er uppurin. Þó heldur fjörið áfram, eins og sést ef horft er á ljósrákina „undir hurðinni“. Þessi napurlega mynd hefur sterkar skírskotanir í íslenskri samtímasögu. „Drengir, sjáið þið ekki veisluna?“ hrópaði Árni M. Mathiesen fjármálaráðherra Sjálfstæðisflokkssins í svari við fyrirspurn á Alþingi 17. mars 2007.¹⁰ Orð fjármálaráðherrans eru löngu fræg að endemum og eru tákna fyrir blindu þess einstaklings sem aðeins sér það sem hann kýs að sjá. Ekki bætir úr skák að umræðurnar áttu sér stað á hinu táknræna ári 2007 þegar þensla góðærисins náði hámarki, þær snerust um vátryggingarsamninga og ráðherrann talaði sjálfur um að fólk sæi ekki tiltekinn hlut, „sennilega af því að það vill það ekki“.

⁹ Naomi Klein, *This Changes Everything. Capitalism vs. the Climate*, bls. 284–290.

¹⁰ Árni M. Mathiesen, „Svar við fyrirspurn – frumvarp um vátryggingarsamninga“, 133. löggjafarþing – 94. fundur, 17. mars 2007: <http://www.althingi.is/altext/133/03/r17183448.sgml> [sótt 12. maí 2016].

LJÓÐIÐ Á TÍMUM LOFTSLAGSBREYTINGA

Svar ráðherrans er eitt af mörgum dæmum um þá mælskufræði forgengileikans sem belgíski bókmenntafræðingurinn Paul de Man gerði að umræðuefni í þekktstu grein sinni og tilkaðist svo viða á Íslandi á árunum fyrir hrun. Írónian í fullyrðingu Árna um veisluna kemur síðar í ljós, þegar ófyrirséðir atburðir snúa upphaflegri merkingu orðanna á haus.¹¹ Veislan var aldrei nein veisla, heldur erfidrykkja í dularbúningi.

„Enginn vill / kannast við okkur“ er óþægilegasta fullyrðingin í ljóði Gerðar. Eru þetta framtíðarbörnin sem tala, afkvæmin sem við neitum að muna eftir vegna þess að það hentar okkur ekki, eða er þetta dómur framtíðarinnar yfir kynslóðunum ónefnanlegu sem þokuðu engu af gjöfum jarðar áleiðis, heldur hremmdu allt fyrir sig og andartakið sem þær fengu í ljósinu?

Uggurinn og sektarkenndin sem ríkja í ljóði Gerðar eru einnig fyriferðarmikil í „Andvökusennu“ Antons Helga þar sem ljóðmælandinn viðurkennir ábyrgð sína á ástandinu, ef ekki sem einstaklingur, þá að minnsta kosti sem fulltrúi tegundarinnar sem kom okkur í þessa hörmulegu stöðu. „Þetta var ég, en samt ekki ég“ segir ljóðmælandinn réttilega, sektin tilheyrir öllum.

Kannski er eina úrræðið að búa sig undir það versta og vona að það gerist ekki of fljótt. „Ég gref mig í botninn og lifi hægt. / [...] A athvarf mitt eftir að endast svo lengi?“ spyr ljóðmælandinn í „Andvökusennu“.

Aðeins tíminn mun leiða það í ljós.

¹¹ Paul de Man: „The Rhetoric of Temporality“, *Blindness and Insight. Essays in the Rhetoric of Contemporary Criticism*, 2. útg. aukin. Minneapolis: University of Minnesota Press 1983, bls. 187–228.

Alda Björk Valdimarsdóttir

Í morgun

1.

Kona stígur inn á kaffihús
og pantar sér latte í götumáli
með örlitlu sírópi.

Baunirnar komu í morgun
með flugi frá framandi löndum,
til að gleðja hana.

2.

Vekjaraklukkan
hringir einhvers staðar,
en hún rennur saman
við niðinn í umferðinni.

3.

Ef fuglasöngur liggur
niðri í einn sólarhring
tapast margir milljarðar.

4.

Þeir segja að jörðin sé blá.

Anton Helgi Jónsson

Andvökusenna

Þula fyrir tvær hendur og höfuð manns

Segðu mér söguna aftur
þá sem þú sagðir í gær
um kvíðafullu veruna
með undarlega höfuðið og hendurnar tvær.

Það var einu sinni vera sem átti sér athvarf í kompu
innan í kúlu sem þeyttist um geiminn
hún lá undir sæng, undir þykku teppi
lá undir feldi og gat hvorki vaknað né sofnað.

Veran var maður og maðurinn var ég, en samt ekki ég
ég er leikari sem leikur þennan mann, trúður að segja sögu.

Þetta er saga um veru sem vissi ekki hvað hún átti af sér að gera
veru sem hafði einkum höfuð og hendur til að skemmta sér við.

Uppúr leiðindum hrópaði veran: Hægri hönd, hægri hönd, hvar ert þú?
Í myrkini tautaði veran: Vinstri hönd, vinstri hönd, hvar ert þú?
Síðan hlúði hún með höndunum að viðkvæmum gróðri.
Hún mótaði með þeim leirkar, hlóð með þeim hús og smíðaði tæki.

Þegar maðurinn lék við hvern sinn fingur var gaman í kompunni hans.
Þumalputti, þumalputti, hvað finnst þér um ástand og horfur?
Langatöng, langatöng, hvernig líka þér straumar og stefnur?
Þá kom lilli putti spilleman með stríðni og spurði: Hver var að prumpa?

Oft fer dagurinn út í hreina vitleysu svo höfuð og hendur hlæja.
Enginn hlær samt þegar kemur að skrýtnasta ævintýri dagsins.
Það var einu sinni slys sem var ekki neinum að kenna.
Það var einu sinni mannshönd sem startaði vél.
Síðan startaði mannshöndin hundrað þúsund milljón vélum.

Þetta var ég, en samt ekki ég.

Það var gaman að lifa og vélarnar gátu endalaust unnið.
Þær fengu fæðu sem gaf þeim kraft
en fæðan olli vindgangi líka
svo vélarnar þurftu að prumpa.
Þegar vélar prumpa verður lyktin svo vond.
Þegar vélarnar prumpa verður loftið þyngra
leggst yfir allt og alla eins og þykkasta teppi
undir teppinu magnast svækja og hiti uns varla er hægt að anda.

Loft. Loft, hrópaði maðurinn inni í kúlunni
hrópaði maðurinn undir feldinum. Gefið lífsanda loft.

Hvað er hægt að gera? spurði höfuð mannsins
Vélarnar verða að prumpa minna.
Gefum vélunum annað að borða svo þær prumpi minna.

Höggvum færri tré og ræktum fleiri svo lyktin batni.
Lyktin af blöðunum grænu gerir loftið betra.

Þumallinn tautaði: Ég hlusta ekki á neina vitleysu.
Langatöng baulaði: Hér er sko allt í þessu fínasta lagi.
Baugfingur þusaði: Það er best að hver treysti á sjálfan sig.

Þegi þú, þumall, sem aldrei lest á umbúðir.
Þegi þú, langatöng, sem snattast um á bensín háknum.
Þegi þú, baugfingur, sem aldrei vilt borða lífrænt ræktað.

Hægri hönd, hægri hönd, hvar ert þú?
Vinstri hönd, vinstri hönd, hvar ert þú?

Það var einu sinni par sem lá í grasinu
andaði að sér fersku sumri
og kysstist í sólinni.
Það flaug þrostur hjá og settist á grein.
Það var einu sinni skógur.
Það var einu sinni tré.
Þar söng einu sinni þrostur og aldrei meir.

Það var einu sinni mannshönd sem gróðursetti tré.
Það var einu sinni mannshönd sem hjó niður tré.

Þetta var ég, en samt ekki ég.

Það var einu sinni hönd sem lék mannshönd og hjó niður tré.
Síðan felldu margar hendur hundrað þúsund milljón tré.

Þegi þú, trúður, ég leik ekki mannshönd
ég vil vera hönd sem leikur kúfskel.
Ég var til á undan öllum vélum.
Ég hef lifað í þrjú hundruð ár.
Ég gæti vel lifað annað eins.
Ég gref mig í botninn og lifi hægt.
Segðu mér höfuð, þú sem veist allt:
Á athvarf mitt eftir að endast svo lengi?

Vonandi gerist ekkert næstu árin, sagði höfuð mannsins.
Vonandi ekkert meðan við erum á lífi, sögðu fingurnir allir.

Ég get ekki sofið. Ég get ekki andað.
Ég þarf loft.
Ég þarf von, kæri trúður.

Segðu mér söguna aftur.

Það segir enginn söguna aftur.
Einu sinni var og aldrei meir.
Allt var einu sinni og aldrei meir.
Það var einu sinni dýr.
Það var einu sinni úruxi.
Einu sinni geirfugl og aldrei meir.
Einu sinni tígrisdýr og einu sinni górrilla.
Það var einu sinni nashyrningur og aldrei meir.

Það var einu sinni margt.
Það var einu sinni ég.
Það var einu sinni við.
Það var einu sinni mannvera og aldrei meir.

Kæri trúður, ekki þetta; segðu mér aðra sögu
sögu mannverunnar sem lifði hægt
segðu mér hvernig hún verður
segðu mér söguna aftur, segðu hana upp á nýtt.

Gerður Kristný

Dómur

Olían
á lampann
er uppurin

Enginn vill
kannast við okkur

Hurðin leggst
að stöfum
veislan geisar
fyrir innan

Það eina
sem okkur býðst
er ljósrákin
undir hurðinni

svo slokknar
hún líka

Nú sitjum við
að myrkrinu
úti fyrir

vitum hvorki
daginn né stundina

Í huganum
dvírandi minning
um flöktandi skugga
fóta í dansi

Guðrún Hannesdóttir

**loftsteinadrífa
(desember)**

er stjörnuregn fellur speglast himinskært ljósið
í marglyttum hafsins
eitt andartak
flugbeitt leiftrin
skera djúpið sem gler
slokknna síðan á augabragði

en við innhof eitt ónefnt kvíknar ljós í rafi
hver arða ljómar þar
ilmandi og tær
líkt og trjákvoðan forðum
snortin geisla
fyrstu sólar

og eimur
af því ljósi lengi

Kári Tulinius

ALLT ÍÁTT AÐÓR EIÐU

fari fram tíði ntil
helv ítis ogbr áðni
fari mann kyni ðtil
fram tiða rogr otni

ísla nder fjar lægt
land þjóð flok kser
sérs ólhe imaj ökul
hrör naei nsog fólk

þaðs kipt irís land
engu máli hvor tlíf
þrif istþ víla ndið
fæði rgrj ótog sand

jöku légs áfim mára
stær rial heim inum
hann druk knað isvo
ílon imeð alís jakat

Sigurbjörg Þrastardóttir

Klakabrennur eða Maður fyrir borð

1

af því þú ert hálfur oní (ég veit
þú ert hálfur oní) sleppi ég bláháfnum
mínum lausum, horfi á hann strika
rák í hafflötinn
og
af því hann er glorsoltinn (það er
mitt verk) glefsar hann stykki
úr lærinu á þér

– í sömu andrá og hann keyrir opinn kjaftinn
aftur
kalla ég hann heim

2

(hvernig ég skrifa
bókstafinn g lýsir öllu,
ég vind mér mjög
örugglega undan árásum
en lendi
ófrávíkjanlega í snörunni)

g

3

ég myndi aldrei í lífinu þora úr þessari
hæð, sagðir þú, samt skreiðstu í of þróngum
sundbuxum út á brúnina á rauðbleiku brettinu sem

er tungan mín og hoppaðir í fáein skipti
eins og til upphitunar áður en
þú lést vaða

eftir hinar miklu
klakabrennur

4

hafið er úfið, dimmara og svartara en heiðasti
himinn og djöfullega þögult, á bakka situr
maður og leikur á flygil, hann strýkur
söknuðinum öndvert, ég get ekki hætt að engjast
yfir allri þessari sjóleið og bið þig að rétta
mér glasið yfir ólguna

5

svo eru lungun
þín
hálffull af vatni og ég get
ekkert gert, þau eru
ský á himni í fölblárri hauskúpunni
og ég get ekkert gert

6

fuglsegg eru brothætt og
svo bragðgóð
að nærvera beggja foreldra er nauðsynleg
til að liggja á, þannig er pörun
heimting náttúrunnar – barnið þarf
líka (sólarhrings)vernd þótt ekki sé það
vegna bragðsins – hvar
ertu?

7

eitt skref í einu
eftir línunni, segirðu, hjartað
vestan megin, handstaða í miðju,
herða gripið, sveigja
bak – flugvél fer yfir, ekki
fipast – lenda á strekktu
reipinu, halda ró, eitt
skref í einu eftir
sjóndeildarhringnum

og þú svona
haltur

8

innæðar
losa sig úr höfðinu og
vaxa niður eins og gulrætur, segir
læknirinn því hann vill
taka vel á móti
mér, barninu, bláháfnum
– ég get samt ekki hætt
að
gráta (vatnaflygill)

9

við heyrðum rigninguna koma í útvarpinu
og höfðum yfir þuluna:
... komi mér hjálp af jörðu, sigur af sólu, sæla af
tungli, stoð af stjörnum ... á meðan við
drógum galdrastafinn í sykurinn en mundum
ekki rest

10

kvarsæðar og kóngavatn, segir þulurinn
sem lýsir gullleitinni
sem fram fer
í vor við
látlausan fögnum

þrátt

fyrir hinar miklu (klaka)brennur

11

ég þræði
tyggjókúlur á
strengdan þráð og mála á þær
steina með finhærðum pensli
því það er svo langt síðan
ég hef horft
í augun á einhverjum þegar ég vakna

einhverjum sem
veit

Sjón

söngur breytinganna

stjörnumerki gærdagsins hafa skipt um stað
fjall í fjarska hefur færst nær
vegirnir orðið að vatni

ekkert kort vísar okkur leiðina heim
yfir síkvík landsvæðin

fjórtánþúsund ára gömul kona
tíuþúsund ára eiginmaður hennar
sexþúsund ára gamlir tvíburar þeirra

birtast okkur í nóttinni
málglaður hópur fólks:

þessar vatnaleiðir hafa alltaf verið mannskæðar
þetta fjall hefur alltaf verið forvitið
stjörnurnar aldrei verið sáttar

og heimkynnin sem þú yfirgefur
eru aldrei heimkynnin sem þú vitjar á ný

Steinunn Sigurðardóttir

THE GIRL

Allt er forgengilegt.

The Girl from Ipanema, jafnvel hún.

Jöklarnir sjálfir

og Gullsandurinn á Porto Santo-ströndinni

sem var mestmegin hrifsaður út
með nóvemberstraumnum.

Vist er lagið til. Á upprunalega málinu:

– Garota de Ipanema –

Jöklarnir blakta enn.

Og gjafmildur sjórinn færði ströndinni nýjar sandöldur.

En þótt lagið sé til í óbreyttum takti
gengur stúlkan ekki lengur í mjúkri sveiflunni.

Jöklarnir, stolt jarðarinnar, halda ekki í við tímans iðandi bossa nova frekar
en The Girl ...

Og það komu svartar sorgarrendur í Gullsandinn eftir nóvemberáhlaupið.

GUÐNI ELÍSSON

Kæfð rödd sögunnar

Ljóð og fellibyljir í verkum Natösju Trethewey
og Teresa Cader

Bandarísku skáldkonurnar Natasha Trethewey og Teresa Cader glíma báðar við flókin og margþætt áhrif náttúrunnar á samfélög manna í bókunum *Beyond Katrina: A Meditation on the Mississippi Gulf Coast* (2010) og *History of Hurricanes* (2009).¹

Natasha Trethewey hefur sent frá sér fjórar ljóðabækur auk bókarinnar um fellibylinn Katrínu, *Domestic Work* (2000), *Bellocq's Ophelia* (2002), *Native Guard* (2006) og *Thrall* (2012). Fyrir *Native Guard* hlaut hún Pulitzer-verðlaunin í ljóðlist og á árunum 2012 til 2013 var hún lárvíðarskáld Bandaríkjanna. Trethewey hefur hlotið fjölda annarra viðurkenningu, en hún stýrir ritlistardeild Emory-háskóla í Atlanta, Georgíu. Ljóðin sem hér eru þydd eru öll úr minningaritinu *Beyond Katrina*.²

Bandaríkska ljóðskálðið Teresa Cader hefur gefið út þrjár ljóðabækur, *The Guests* (1991), *Paper Wasp* (1999) og áðurnefnda *The History of Hurricanes*, en þydingin sem hér fylgir er samnefnt upphafsljóð hennar.³ Cader hefur hlotið ýmsar viðurkenningar fyrir ljóðlist sína og má þar nefna Norma Farber verðlaunin fyrir fyrstu bók og *The Journal* verðlaunin í ljóðlist, auk styrkja frá the National Endowment for the Arts. Cader er kennari í ritlist with Lesley-háskóla í Cambridge Massachusetts, en hún hefur jafnframt kennt við Emerson-háskóla og MIT. Ljóð eftir hana hafa birst í viðurkenndum tímáritum á borð við *Slate*, *The Atlantic Monthly*, *Poetry* og *Harvard Review*.

¹ Teresa Cader, *History of Hurricanes*, Evanston, Il: Triquarterly Books 2009; og Natasha Trethewey, *Beyond Katrina: A Meditation on the Mississippi Gulf Coast*, Athens og London: The University of Georgia Press 2010.

² Natasha Trethewey, „Theories of Time and Space“, „Providence“, „Liturgy“ og „Watcher“, *Beyond Katrina*, bls. 5, 29, 65–66 og 75. Fyrstu tvö ljóðin birtust áður í ljóðabókinni *Native Guard* (2006).

³ Teresa Cader, „History of Hurricanes“, *History of Hurricanes*, bls. 3–5.

GUÐNI ELÍSSON

Viðfangsefni þeirra bóka sem hér er valið efni úr er eyðileggingarmáttur fellibylja sem fara yfir stór svæði, leggja allt í auðn og afmá öll kennileiti af yfirborði jarðar svo að eftir stendur underlegt land. Þar sem eitt sinn voru heimkynni fólks eru nú framandi staðir og djúpstæð áhrif sársaukafulls rofs setja mark sitt á líf einstaklinganna.⁴ Slíkar náttúruhamfarir hafa ekki aðeins miklar félagslegar afleiðingar þar sem stéttaskipting og mismunandi hlutskipti ólíkra kynþátta eru dregin fram í forgrunninn.⁵ Ljóð Trethewey og Cader fást einnig við áleitnar spurningar um minni og gleymsku, allt sem ekki verður endurheimt eftir hamfarir fellibylsins, þá sem deyja og þá sem týna heimilum sínum, fjölskyldugripum, ljósmyndum, bréfum og fleiru.

Öðrum þræði snúast fellibyljabækur Trethewey og Cader um forgengileikann sem löngum hefur verið hugleikinn ljóðskáldum, „ubi sunt“ minnið (lat. hvar eru þeir minnið), spurninguna um liðna tið og gleymdar siðvenjur og einstaklinga sem horfið hafa af sjónarsviðinu, tíma sem nú verður ekki einu sinni endurheimtur í byggingum og persónulegum munum.⁶ Loks eru fellibyljaljóð skáldkvennanna tveggja tregaskáldskapur. Þeirri persónulegu reynslu að tilverunni allri hafi skyndilega verið umturnað er miðlað í ljóðrænu máli; hið persónulega sett í almennt samhengi, sem nær oft út fyrir aldír og árfþúsundir, en er í sömu andrá njörvað niður í nútímanum þannig að ljóðin fá goðsögulega vídd.

Cader lýsir viðfangsefni sínu í *Sögu fellibyljanna* svo:

Goðsagan er mikilvæg leið til að nálgast sannleikann, sem er margþættur en ekki einstakur og hann er bundinn þróun sem ekki rúmast í einu tilteknu hólfí. Ég hugsa um Mínútumanninn sem veit ekki

⁴ Margt hefur verið skrifað um sögu fellibyljarannsókna og tengsl þeirra við loftslagsbreytingar. Hér nægir að nefna bók bandarískra vísindablaðamannsins Chris Mooney, *Storm World: Hurricanes, Politics and the Battle Over Global Warming*, Orlando, New York, London: Harcourt Inc. 2007; og enska loftslagsblaðamannsins George Marshall, *Don't Even Think About It: Why Our Brains are Wired to Ignore Climate Change*, New York, London o.fl.: Bloomsbury 2014. Marsall ver nokkrum köflum í að ræða við fórnarlömb fellibylja.

⁵ Naomi Klein lýsir á eftirminnilegan hátt því hvernig fátæklingarnir á austurströnd Bandaríkjanna fengu minnstu hjálpinu í kjölfar fellibylsins Sandy í október og nóvember 2012. Sjá *This Changes Everything. Capitalism vs. the Climate*, London: Allen Lane 2015, bls. 103–106.

⁶ Sjá t.d. R.D. Fulk og Christopher M. Cain, *A History of Old English Literature*, Malden og Oxford: Blackwell Publishing 2005 [2003], en þar er víða fjallað um þetta klassíská minni í ljóðlist.

KÆFD RÖDD SÖGUNNAR

að fellibylurinn er á næsta leiti. Ég hugsa um fólkið hans þegar ég horfi á veðurfréttirnar og Dickie Albert sýnir gervihnattamyndir af fellibyl sem stefnir í átt að Boston. Þetta fólk er grafið allt umhverfis mig. Frumbyggjar Ameríku gátu víst lesið betur í veðrið. En hvar eru grafirnar þeirra?⁷

Trethewey skrifar bók sína í kjölfar þess að fellibylurinn Katrína lagði stór svæði á Flóaströnd í eyði seint í ágúst 2005. Bók hennar er kölluð hugleiðing, en ljóðunum er skotið inn á milli fjölskyldusögu hennar í myndum og máli, þar sem lýst er margvíslegum afleiðingum fellibylsins fyrir fólkið á svæðinu.

Í bók sinni er Trethewey rétt eins og Cader upptekin af útfurrun hins liðna. Hún lýsir landsvæðum fortíðar sem hafa horfið undir sand, eru nánast grafin í jörðu. Hún lýsir gröfum sem eru þó ekki grafir vegna þess að enginn getur vitjað þeirra nú; þær liggja undir vatni eða eru hluti af nýju fenjasvæði. Svo lýsir hún öllum líkunum sem rekur til hafs og verða aldrei endurheimt.

Fyrir Trethewey er engin leið aftur á æskustöðvarnar í raunheimum. Það kemur í hennar hlut að endurheimta veruleika liðinna tíma í hinu rit-áða orði, að setja saman horfinn heim fortíðar sinnar „stykki fyrir stykki, rödd fyrir rödd, í stærra og fyllra samhengi“ eins og Robert Vivian orðar það í ritdómi um bók hennar.⁸

Í bók Trethewey er viðfangsefnið Flóaströnd, ekki jörðin öll. En verkið tjáir harminn sem verður kveðinn að okkur öllum ef ekki verður gripið til róttækra aðgerða í loftslagsmálunum. Bókin er ákall, kveðja, grafaskrift og fangar í umhugsun um eina strönd það sem verða mun áleitið yrkisefni ljóðskálda framtíðarinnar og eiga við um jörðina alla ef fram fer sem horfir:

Petta er ástarbréf til Flóastrendur, lofsöngur, útfararsálmur,
ákall og blessun, sálumessa um Flóaströnd.

Guðni Elísson

⁷ Robert Vivian, „Beyond Katrina: A Meditation on the Mississippi Gulf Coast“, *Blackbird: An Online Journal of Literature & the Arts*, haust 2011 10/2: http://www.blackbird.vcu.edu/v10n2/nonfiction/vivian_r/tretheway_page.shtml [sótt 10. maí 2016].

⁸ Robert Vivian, „Beyond Katrina: A Meditation on the Mississippi Gulf Coast“, *Blackbird: An Online Journal of Literature & the Arts*, haust 2011 10/2: http://www.blackbird.vcu.edu/v10n2/nonfiction/vivian_r/tretheway_page.shtml [sótt 10. maí 2016].

Natasha Trethewey

Kenningar um tíma og rúm

Þú getur komist þangað héðan þótt
þú snúir aldrei aftur heim.

Hvert sem þú ferð, heldur þú
á ókunnan stað. Reyndu þetta:

haltu suður Mississippi á þjóðvegi 49
meðan mílustikurnar telja ein af öðrum

mínúturnar burt úr lífi þínu. Fylgdu honum
að sinni náttúrulégu niðurstöðu – blindgötu

við ströndina, að bryggjunni í Gulfport⁹ þar sem
reiðar rækjubátanna eru lausir saumar

á regnþungum himni. Haltu áfram
eftir manngerðri ströndinni, yfir 26 mílur af sandi

sem var sturtað ofan á fenjaviðinn – greftruðu
landsvæði fortíðarinnar. Taktu aðeins með þér

það sem þú kemst ekki hjá að bera – doðrant minninganna,
og hans handahófskenndu, auðu síður.

Á bryggjunni þar sem þú stígur um borð í bátinn
sem flytur þig til Skipseyju,¹⁰ er tekin af þér mynd.

Myndin – af þeirri sem þú varst –
 bíður þín þegar þú snýrð aftur.

Guðni Elísson þýddi

9 Gulfport en næststærsta borg Mississippi. Fellibylurinn Katrína lagði borgina í rúst
þegar hann gekk yfir hana 29. ágúst 2005.

10 Ship Island er eyja undan ströndum Gulfport.

Forsjón

Eftir standa óklippt myndskeið: stundirnar fyrir

Camille, 1969 – fellibyljapartyín

pálmatrén sem halla

í veðrinu, blöðin snúa öfugt í rokinu,

hár á konu. Svo seinna:

tómar lóðirnar,

strönduð skipin, fen

þar sem eitt sinn voru grafir. Ég minnist þess

hvernig við hniproðum okkur saman nóttna í litla húsínu okkar,

héldum úr einu herbergi í annað,

og tæmdum ílát full af regnvatni.

Næsta dag virtist húsið okkar –

sem sat á steinum úr gjalli – fljóta

á vatninu sem lá yfir lóðinni: enginn grunnur

undir okkur, ég sá ekkert sem

batt okkur við landið.

Spegilmynd okkar skalf

í vatninu,

og hvarf

þegar ég beygði mig niður og snerti hana.

Guðni Elísson þýddi

Tíðagerð

Handa öryggisverðinum sem horfir út yfir flóann
og hugsar um líkin sem rak til hafs,
hún setur tappa í eyrun
svo hún heyri ekki í bjöllunum og sírenunum – viðvörunarhljóðin –
spilavítisgólfið
á ströndinni;

handa Billy Scarpetta, sem þjónar til borðs á ströndinni,
og horfir út yfir flóann,
hugsar um vatnið sem hækkar, hugsar um New Orleans,
hugsar um að hreinsa
ströndina;

handa konunni sem lætur sig dreyma um að snúa aftur til strandarinnar,
sem hugsar um vatnið sem hækkar,
gröf dóttur sinnar, gröf móður minnar – undir vatninu –
á ströndinni;

handa ungfrú Mary, einhvers staðar;

handa hinum landflótta, sem búa í hjólhýsum við ströndina,
meðfram þjóðveginum,
á tómum lóðum og bersvæðum, handa öllum sem yfirlágu ekki
ströndina,
sem snelu aftur – eða gátu ekki snúið aftur – til strandarinnar.

Handa þeim sem létu lífið á ströndinni.

Þetta er minning um ströndina: allir muna
eitthvað sérstakt, vilja endurheimta eitthvað fyrir sig,
sína eigin uppyggingu, endurkomu standarinnar.

Þetta er tímahylki um ströndina: orð fólksins
– *ekki gleyma okkur* –

ómur vindsins, öldunnar, þögn grafarinnar,
kæfð rödd sögunnar, sem var rutt burt og er grafin,
undir sandi sem sturtað er yfir veðraða ströndina,
steinsteyptar hellur endurbryggðrar strandar.

Þetta er ástarbréf til Flóastrandar, lofsöngur, útfararsálmur,
ákall og blessun, sálumessa um Flóaströnd.

Þetta endurreisir ekki ströndina, þetta er formleg ákæra,
ásökun,
hinstu rök míni – andmæli og hugleiðing – um ströndina.

Þetta er heimkoma míni – pílagrímsferð míni til strandarinnar, minning míni
og reikningsskil –

innfædd dóttir: Ég er Flóaströnd.¹¹

Guðni Elísson þýddi

11 Gulf Coast er heitið á strönd Bandaríkjanna við norðanverðan Mexikóflóa.

Vökumaður

Eftir Katrínú, 2005

Í fyrstu var aðeins hægt að bíða.
Í marga daga, áður en trukkarnir komu, áður en
hreinsunarstarfið hófst, sat bróðir minn á útidýrapallinum og beið.

Hann sá sjúkrabílana þjóta hjá, lögreglubílana;
hann beið eftir þjófunum sem birtust á hverjum degi
og sugu bensín úr bílnum og reyndu að taka rafalinn,

loftkælinn, hvað sem mátti klófesta.
Hann beið eftir símasambandi og horfði til himins –
fer að hvessa, eða rigna svo hann geti þvegið sér?

Í kirkjunni útbýtti hann blejum og vatni,
fylgdist með fólkini í röðunum, horfði á andlit þeirra
meðan þau horfðu á hann. Og loks þegar vinnu var að hafa

fékk hann starf á ströndinni sem *vökumaður*.
Bakvið hlifðargleraugu leitaði hann að beinum í sandinum,
passaði að brakið stíflaði ekki stóru vélarnar.

Hann stóð í stafni ruslabátanna, eða gekk á undan
og leitaði að hræjum – aðallega kjúklingum, stundum
köttum og hundum. Enginn sagði *leifar*. Það

var óþarfi. Vakan minnti á átrúnað:
bróðir minn þjálfaði augun í að sætta sig við
hvassa útþurrkun sands og glers og bað þess

að hann sæi ekkert frekar.

Guðni Elísson þýddi

Teresa Cader

Saga fellibyljanna

Vegna þess að við vitum ekki –

ræktum við landið og elskumst í skini vanþekkingar okkar

Mínútumaðurinn¹² rekur kýrnar af grasflötinni með framhlaðningnum sínum,
smjörpappírinn í gluggunum rifnar með hvelli,
blómleggirnir beinir eins og rýtingar í kryddjurtagarðinum – sveigjast nú

á hliðina – hnén beygjast undan þunga vindsins,

ekki inn í hann,

og veikburða maður sem heldur á lmari tebolla gengur í dögun
um húsagarðinn sinn í Kyoto

kirsuberjatréð litaði steinana hála og bleika
vikurnar sem hann lá í hitamóki

og beið eftir læknisúrskurðinum – Nú

á tíma voldugra og sterkbyggðra leirmuna
hefst hann, tími batans

~

engir dansandi dervisjar¹³ á ratsjánni, engin ratsjá, engar festingar
engar viðvörunarraddir – engar Raddir – tré í dvala, leiftur

¹² Mínútumenn voru sjálfbóðaliðar í her uppreisnarmanna í frelsisstríði Bandaríkjanna (1775–1783). Þá var hægt að kalla til liðs með litlum fyrirvara, voru bókstaflega reiðubúnir á mínútunni.

¹³ Íslamskir farandmunkar sem ferðast um með söng og dansi. Þeir eru þekktir fyrir að snúa sér hratt í hrungi og pilsin minna á fellibyl á ratsjá sé horft á dansarana ofan frá.

Vegna þess að við vitum ekki, látum við okkur dreyma
Hvað verður um mig án þín?

~

Ég veit ýmislegt sem er mér í minni –

Delaware-áin reis tvær hæðir inni í múnsteinhúsunum
bílar á floti framhjá Trenton-borg, eins og hersveit á sýningu
brúnt vatn sem tekur tvo stiga í einu á leið upp úr kjöllurunum

~

Eins og sóttarhlé sem varir í mánuði –
breytir augað um stefnu
smjörpappírsgluggarnir splundrast
bak við hlerana sem lemjast fram og aftur –

og hvernig hefði hann svo sem getað bjargað barni sínu eftir slíkt logn,
maður sem aldrei hafði séð þak klippt af húsi?

~

Í hinum enda bæjarins situr níundi bekkur í stuttbuxum:
Ég þoli ekki ví sindi, muldra allir. *Saga fellibyljanna er glötuð.*

Enginn man eftir þeim;

hraði, stormalda –
týna merkingu sinni
þegar jörðin freyðir á meðan Isabel æðir yfir Buzzard flóa¹⁴

Hvað er fellibylur? Samkvæmt einni skilgreiningu:
vænn hópur af finu fólk i einkahúsi

~

¹⁴ Fellibylurinn Isabel var sterkt og alvarlegasti fellibylurinn á austurströnd Bandaríkjanna árið 2003. Buzzard Bay flói liggur eftir suðurströnd Massachusettsríkis.

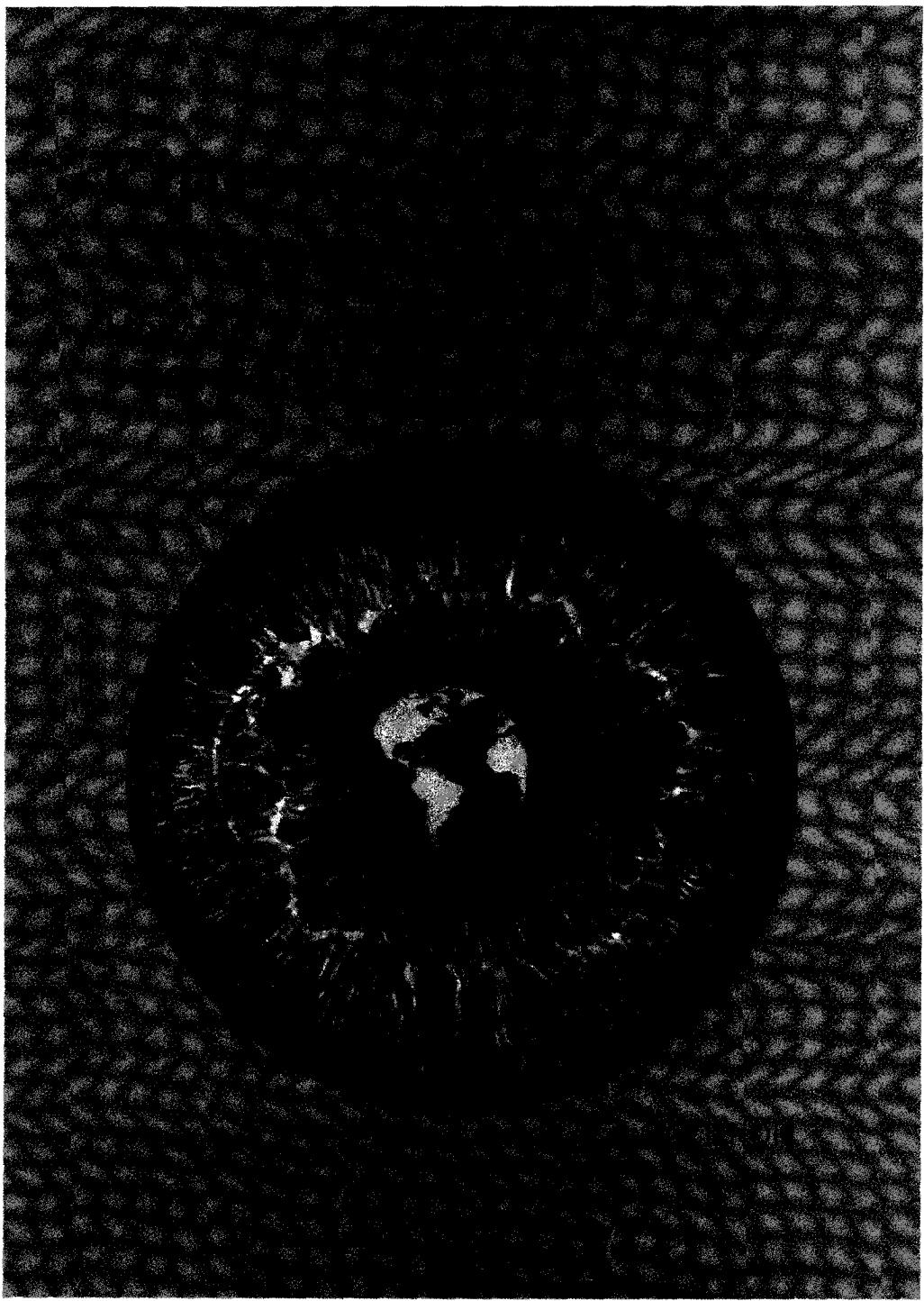
Áin hefur gleymt farvegi sínum –

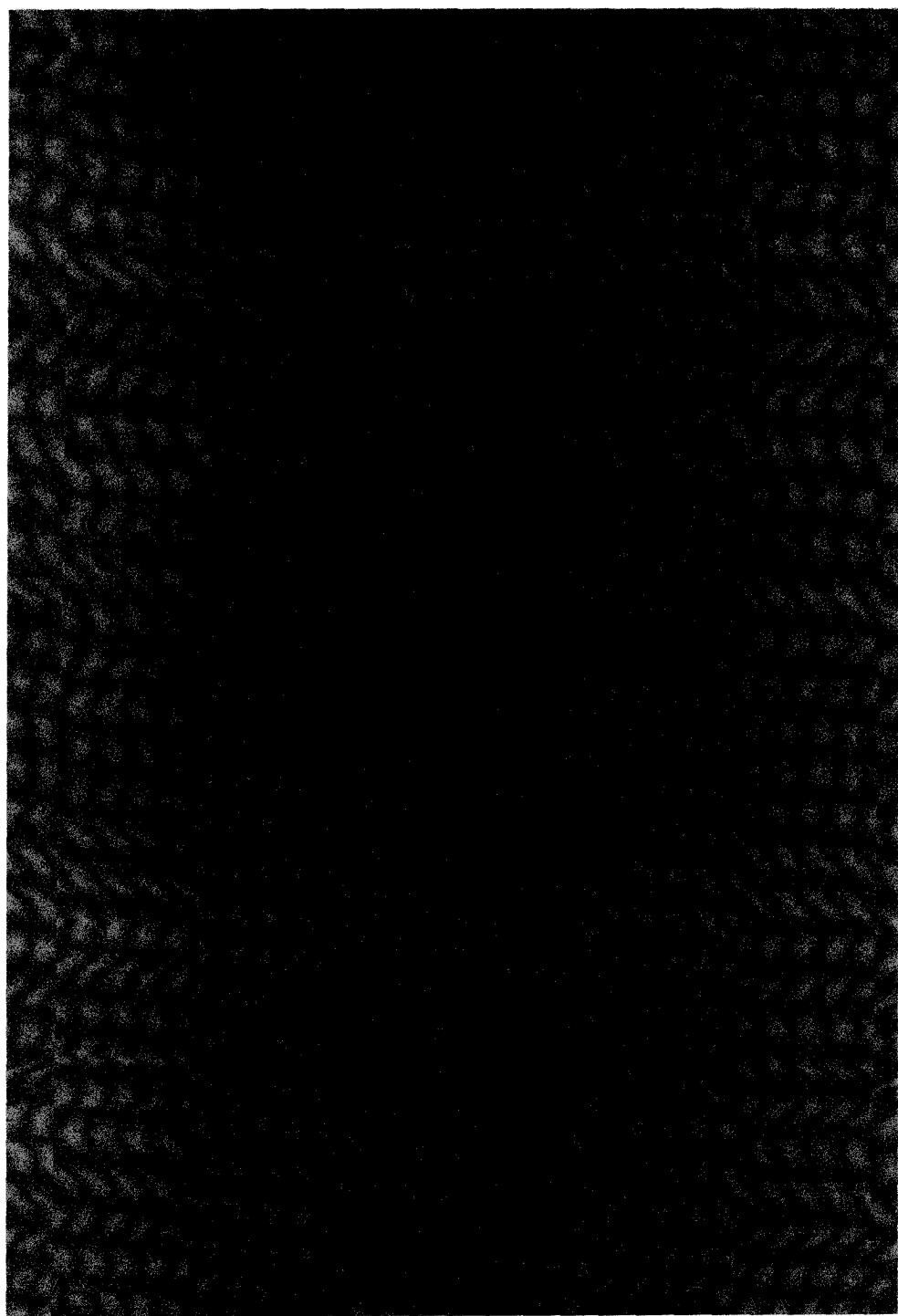
Ég óttast að þú gætir ekki að flóðmörkunum
fyrr en það verður of seint

Endurómur skóhljóðs á steinum er allt sem nágrannarnir
vissu um nágranna sinn,
hann sem elskaði kirsüberjatrén

og um eiginkonu hans sem bað fyrir honum í helgidómnum,
hár hennar sveipað upp í eftirlætis ónyx greiðunni hans

Guðni Elísson þýddi

Schedule

October 2nd

13.00–16.00: Panel in Hannesarholt

Guðni Elísson: "Earth 101"

Stefan Rahmstorf: "The Climate Crisis"

Kari Norgaard: "Living in Denial: Climate Change, Emotions and Everyday Life"

Moderator:

18.15: Film Screening, *Vanishing Point*, the Nordic House

19.30: Q/A with Stephen Smith and Julia Szucs

Participants: Michael Mann, Stefan Rahmstorf, Kari

Norgaard and Peter Sinclair

Moderator:

October 3rd

10.00–12.30: Panel in Hannesarholt

Michael Mann: "The Hockey Stick and the Climate Wars"

Peter Sinclair: "Communicating Climate Science in the
Disinformation Era"

Moderator:

12.30–13.40: Lunch in Hannesarholt

13.40–16.00: Panel in Hannesarholt

Halldór Björnsson: "Climate Change in Iceland"

Óli Grétar Blöndal Sveinsson: "Opportunities in Renewable
Energy in Iceland"

Brynhildur Davíðsdóttir: "A Green Economic Future?"

Moderator:

16.30–18.00: Panel at Hôtel Borg

"Climate Change and Cinema – Reaching Out to the World"

A panel with climate change experts, documentary
filmmakers and journalists

Participants: Michael Mann, Stefan Rahmstorf, Kari
Norgaard, Peter Sinclair, Stephen Smith, Julia

Szucs, Patrick Gambuti Jr. and John DeFore.

Moderator:

19.00: Film Screening: *Greedy Lying Bastards*, Háskólabíó #3
20.15: Q/A with Patrick Gambuti Jr.

Participants: Michael Mann, Stefan Rahmstorf, Kari Norgaard
and Peter Sinclair

October 4th

16.00: Film Screening: *My Neighbor My Killer*, Háskólatorg 105
17.20: Q/A with Anne Aghion

17.00: Film Screening: *Indian Summer*, Tjarnarbíó

18.20: Q/A with Simon Brook
A panel with Professor Magnus Karl Magnússon and other experts in oncology.

October 5th

13.00–17.00: Public lectures in Háskólatorg 105

Guðni Elísson: "Earth101"

Stefan Rahmstorf: "The Climate Crisis"

Michael Mann: "The Hockey Stick and the Climate Wars"

Kari Norgaard: "Living in Denial: Climate Change, Emotions and Everyday Life"

Peter Sinclair: "Communicating Climate Science in the Disinformation Era"

Participants

Françoise Agosto is best known for a series of films that deal with the aftermath of Rwanda's genocide in 1994. She has received many honors for her work, among them, UNESCO Fellini Prize (2003), Emmy Award (2005), The Nestor Almendros Award for Courage in Filmmaking, Human Rights Watch International Film Festival (2009) and Best Feature Documentary, Festival International Du Film Black De Montréal (2009).

Hélène Bachelier is a writer/director living and working in both Germany and the United Kingdom, active in story development, script writing and producing for German television. Bachelier made her debut feature in 2010, *Feindberührung*, for ZDF, the German television network. The film won the 2011 PRIX EUROPA for best feature documentary.

Hildur Þórsson is Head of the Atmospheric Research Group at the Icelandic Meteorological Office (IMO).

Simon Green was born in London and grew up between France and England. He started out working for the Dave Brubeck Quartet and Pina Bausch before entering the film industry. He has written, directed and produced a number of films and documentaries such as *Minus One* (1991), based on the J.G. Ballard short story, and the Saki story *Alice* (1995). Other works include 20 short films about children in the Caucasus and a docudrama about the Karo tribe of Ethiopia.

Phil Coxon is an accomplished remote location director, cameraman and professional expedition leader with an enviable record of working in extreme environments across seven continents. Clients include the BBC, Discovery International, ITV, Channel 4, Channel 5 and National Geographic.

Bryndís Þórssón is a Professor of Environment and Natural Resources in the Department of Life and Environmental Sciences and the Department of Economics at the University of Iceland.

Leah O'Donnell is a film journalist from Austin, Texas. A regular contributor to the *Washington Post*, *The Hollywood Reporter*, *the Austin American-Statesman* and *San Antonio Current*.

Daniel Dencik is a director, editor, scriptwriter and poet. His editing work includes *Nói albinói* (2001), *The Five Obstructions* (2003), and *Into Eternity* (2010). Dencik's directorial debut in the field of documentary was *Moon Rider* in 2012.

Noah Baumbach is a Berlin and Los Angeles-based artist/filmmaker. He composed the soundtrack for Iranian director Babak Jalali's debut feature film, *Frontier Blues* (2009). His graphic novel *In Case We Never Meet Again* is awaiting publication. *White Shadow* (2013) is his feature film debut.

Rainer Egger was born 1962 and lives near Vienna, Austria. He is a documentary filmmaker, science writer and author of several books; *Die Lebensformel* (Hoffmann & Campe 2004), *Lob der Krankheit* (Lübbe 2008), *Dirty Little Secret — Die Akte Aluminium* (Ennsthaler 2012).

Gudrún Ólafsson is a Professor in Comparative Literature and Head of Faculty of Icelandic and Comparative Cultural Studies at the University of Iceland.

Helgi Ólafsson is educated in theatre and film in Sweden. Active as an actor, producer and director in different theatre groups before turning solely to film making and has for the last ten years been the main owner and director of Felix Film AB in Stockholm. Among Felixon's films are *Condor Man* (2002) and *God Bless Iceland* (2009).

Patrick Cabantchik is the Producer/Co-writer of *Greedy Lying Bastards* (2012). He is an editor and writer whose work has earned two Emmy awards. Over the past 25 years his films have explored a number of topics relating to social transformation. Among them are *Hookers and Johns: Trick or Treat* (2000), *At the Edge of the World* (2008) and *After the Cup: Sons of Sakhnun United* (2009).

Vineem Oreshow is a film director and producer, born in the San Fernando Valley in 1981. His most recent endeavor was producing the critically acclaimed feature film *Bellflower*, which had its world premiere at the 2011 Sundance Film Festival. In the summer of 2011 the film was released on over 100 screens across the US and foreign markets.

Gundrún Óðinsdóttir is an Associate Professor in Comparative Literature, Faculty of Icelandic and Comparative Cultural Studies at the University of Iceland.

Andy Henneote is an independent filmmaker based in southern England. He studied photography and trained as an assistant film editor in London before concentrating on film direction at the Polish Film School. He is a visiting lecturer in filmmaking at various United Kingdom universities. His debut feature documentary, *The Lost World of Mr. Hardy*, was distributed widely in British cinemas in 2008.

Megan Fletcher is an Australian writer and illustrator who has been based in Reykjavík since 2009. She worked as a storyliner, script writer and script editor for television in Australia and the UK for 10 years. She is currently the head of development for Pegasus Pictures.

Tito Johnson is born in Sweden in 1965. She studied at Gothenburg University Film School and has since 2000 collaborated with Felix Film Ltd, in production and development of several short- and feature length documentaries, such as *Beneath the Stars* (2005), both as director and scriptwriter.

Allan Alexander Freiburgsson was born in 1968 in Reykjavík. Magnússon studied at the Sorbonne University 1990-91 and earned a BFA in fine arts from Parsons Paris School of Art and Design, 1991-96. Magnússon has collaborated with Erró, Björk, Sigur Rós, Alain Robbe Grillet, Albert Maysles, David Lynch and Yoko Ono. Among his documentaries are *Home to Siberia* (1993), *Screaming Masterpiece* (2005), *At the Edge of the World* (2007) and *Imagine Peace, Yoko Ono* (2012).

Michael Mann is a physicist and climatologist, currently director of the Earth System Science Center at Pennsylvania State University. Dr. Mann is author of more than 140 peer-reviewed and edited publications, and has published two books, most recently *The Hockey Stick and the Climate Wars: Dispatches from the Front Lines*, published in early 2012. As a scientist who had contributed substantially to the preparation of IPCC reports, Mann received a personalized certificate from the IPCC for "contributing to the award of the Nobel Peace Prize for 2007 to the IPCC".

Heather Millard is a producer and international sales agent. Beginning in documentary film production, she set up an in-house sales division for UK company Seventh Art before moving to Spier Films to set-up the London sales office for world cinema and documentary films. Most recently producing the feature-length documentaries *Trend Beacons* (due to be released 2013), *ASH* (2012) and *Future of Hope* (IDFA Competition 2010, EDDA nominated 2011) and co-producing OF GOOD REPORT, Heather now focuses on both producing and world sales for Spier Films' titles.

Kari Norgaard is an Associate Professor of Sociology and Environmental Studies at the University of Oregon. Over the past ten years she has published and taught in the areas of environmental sociology, gender and environment, race and environment, climate change, sociology of culture, social movements and sociology of emotions. Her book *Living in Denial: Climate Change, Emotions and Everyday Life* was published in 2011.

Hilmar Oddsson, the Dean of the Icelandic Film School, completed his studies from the Munich Film University, HFF, in 1986. He has directed (and co-written) five films (including *Tears of Stone* and *Cold Light*, both of which have won a number of local and international prizes) and a host of telefilms and shorts, in addition to making a number of documentaries (*The Dieter Roth Puzzle*) and numerous films for television. Oddsson has also directed more than a hundred TV shows.

Stein Rehmstorf is an oceanographer and climatologist. Since 2000, he has been a Professor of Physics of the Oceans at Potsdam University and is Department Head at the Potsdam Institute for Climate Impact Research. He was one of the lead authors of the IPCC Fourth Assessment Report and is a fellow of the American Geophysical Union. He is a co-founder of the blog *RealClimate*, and was portrayed as one of the world's 10 leading climate scientists by the *Financial Times* in 2009.

Steven Hickey has worked with top organizations such as NBCUniversal, and Stanford University, and assisted in production and script writing for a MTV series. He founded an award winning non-governmental organization based in Silicon Valley California in 2007, and is currently developing a new, non-profit media company that focuses on a shift in world consciousness and global activism.

Helgi Ólafur Guðnason is a graduate of the film program at Columbia University. Sigurdsson earned top Torino festival honors for his debut, character-driven comic drama *Á annan veg* (*Either Way*, 2011). The film is set in northern Iceland's barren wilderness, and was remade by David Gordon Green as *Prince Avalanche*, which won the Silver Bear for Best Director at the 63rd Berlin International Film Festival. Sigurdsson's is currently working on his next project, *Cold Spring*.

Peter Melchior is the author of "Climate Denial Crock of the Week". He is a regular contributor to the prestigious Yale Forum on Climate Change and the Media, for which he produces a companion video series titled "This is Not Cool." There are now more than 100 videos in the two series, which are used around the world to better understand and explain the most important environmental issue of our time.

Stephen A. Smith is a biologist and filmmaker. He has spent his life exploring, studying and documenting the world's remote polar regions. In 2008, he co-directed (with Julia Szucs) the documentary *Arctic Cliffhangers*

(Best Wildlife Film: San Francisco Ocean Film Festival). Stephen and co-director Julia Szucs are owners of the Alberta-based independent film production company Meltwater Media, and their latest film is *Vanishing Point* (2012).

Harður Sveinbjörnsson has worked in TV production in Esbjerg, Denmark and at RUV (The Icelandic National Broadcasting Service). Sveinbjörnsson co-founded the TV and film production company Edison's Moving Pictures in 2001. In 2013, Sveinbjörnsson won first prize at the documentary festival Skjaldborg for his film *Aska* (Ash), which portrays the aftermath of the volcano eruption in Eyjafjallajökull in 2010.

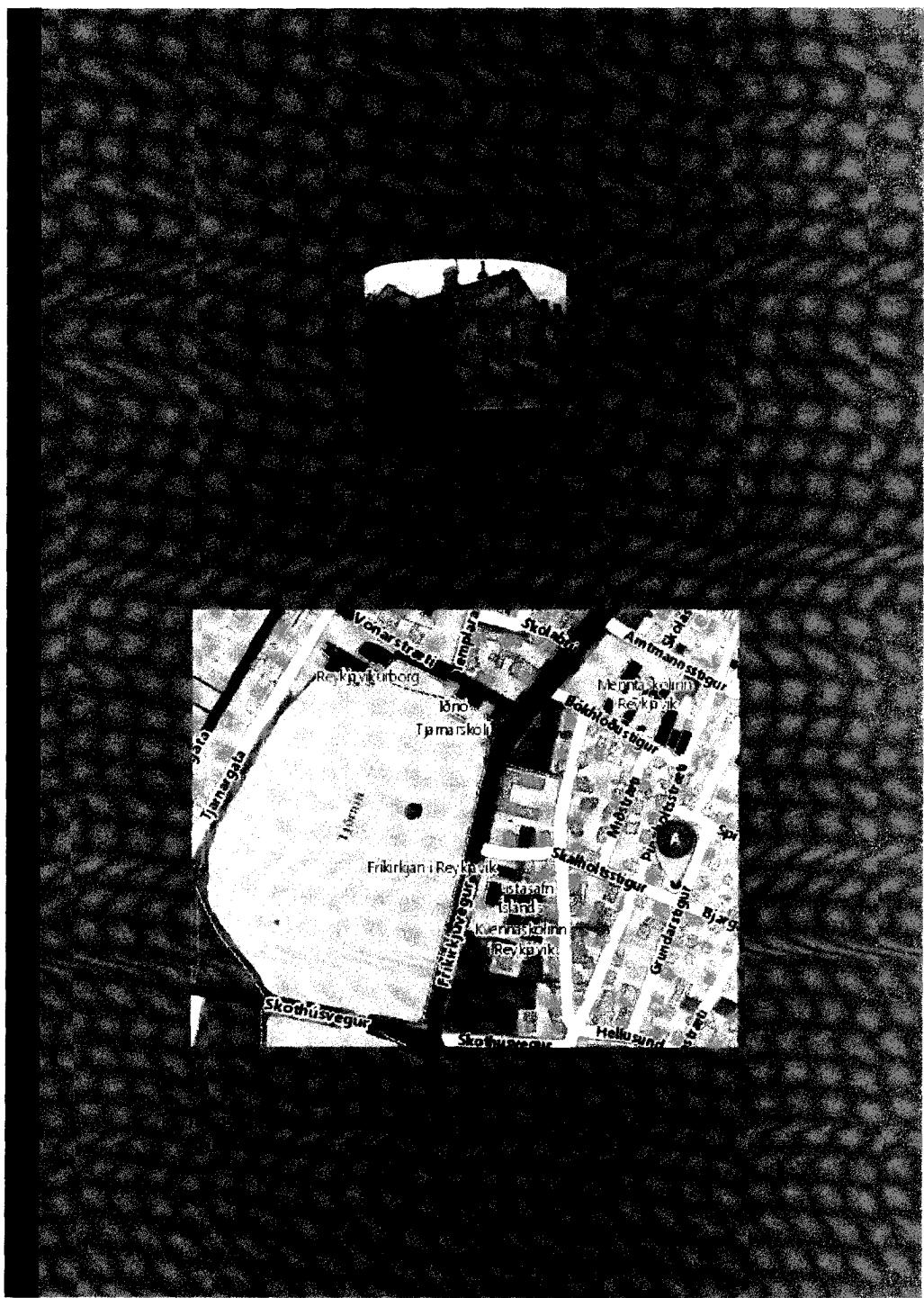

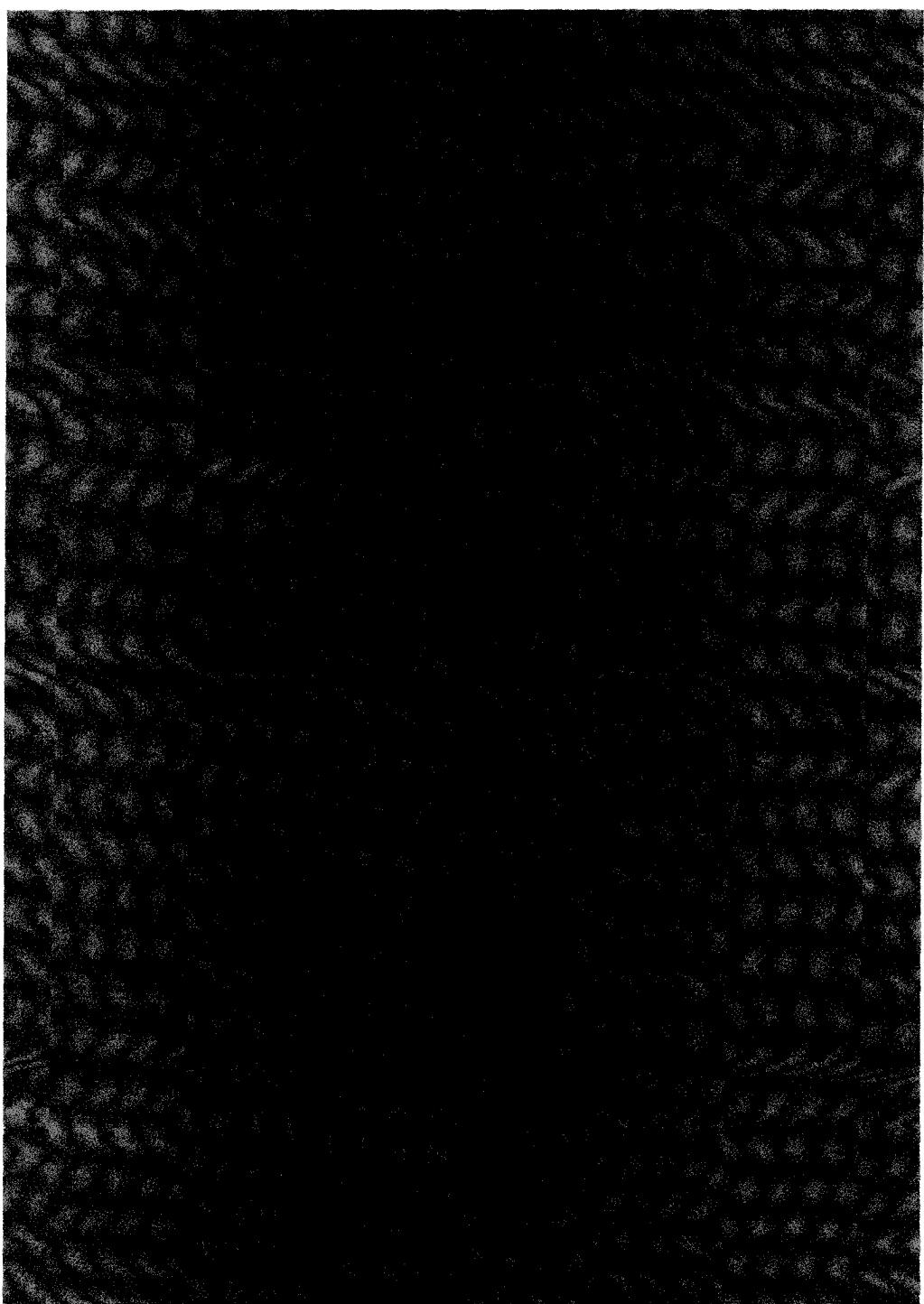
Ólafur Ólafur Þórdarson is the Executive Vice President in the Research and Development Division of Landsvirkjun, The National Power Company of Iceland.

Julia Szucs has been involved in filmmaking since 2004, when she worked on the polar adventure feature documentary, *Abandoned in the Arctic*. Julia's formal film training includes the Gulf Islands Film and Television School, the Banff Adventure Filmmakers Seminar and the Emerging Producer's Program at Northern Alberta Institute of Technology. She is the director and writer of *Arctic Cliffhangers* (2009) and *Vanishing Point* (2012).

Björn Þór Vilhjálmsson teaches film and literature at the University of Iceland and has published widely, in Iceland and abroad, in the fields of film studies, comparative literature and cultural studies. Vilhjálmsson co-founded the TV and film production company Edison's Moving Pictures in 2001, where he has acted as producer and/or screenwriter on numerous projects.

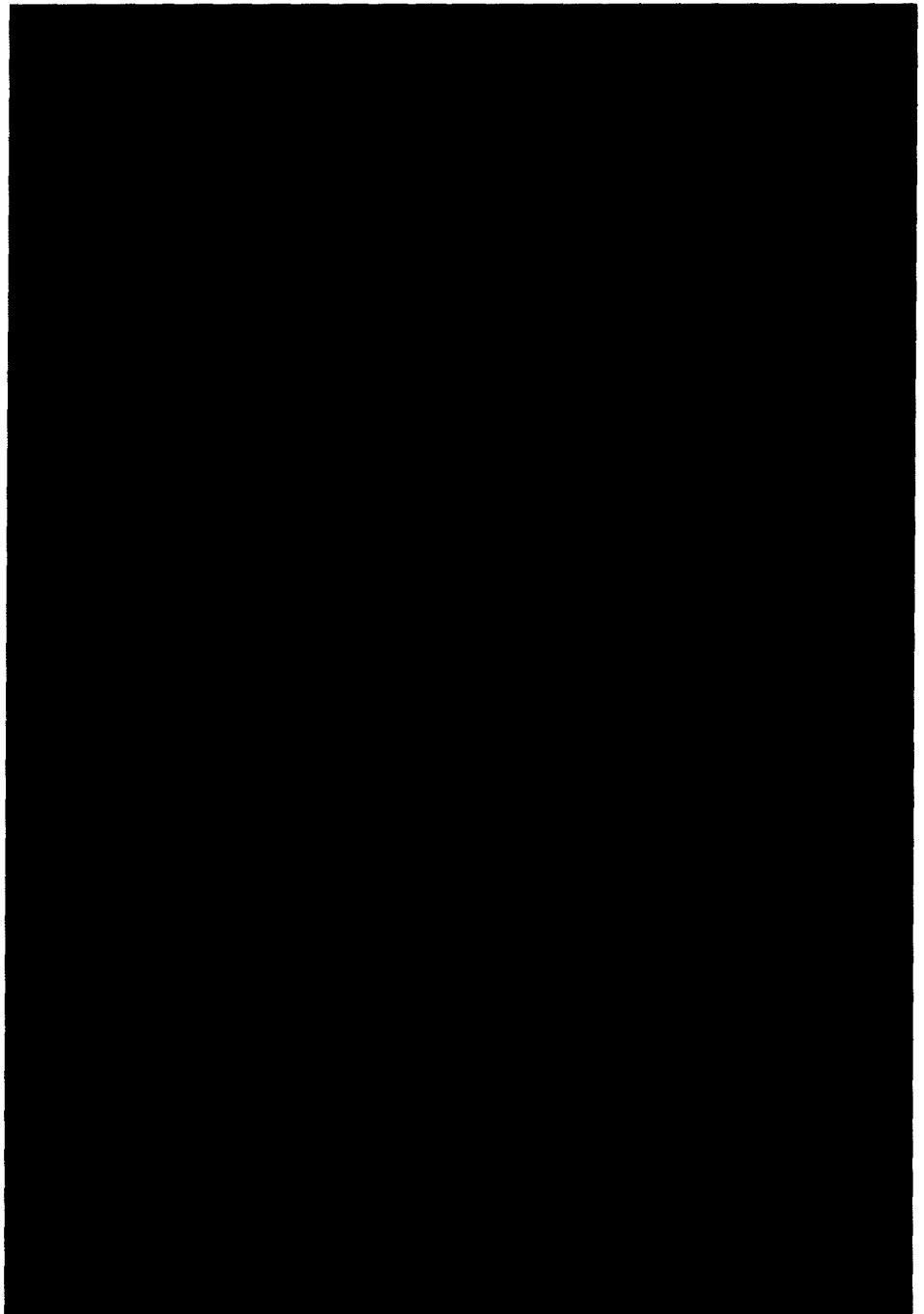

Knowledge and Climate Change

**Picturing what we
know about the future**

1990 2000 2010 2020 2030

2015?

Purpose of Earth101

The purpose of the Earth101-project is to provide a venue where some of the world's preeminent minds on climate change meet and engage with policy makers, academics, artists and filmmakers in a dynamic fashion, in order to address the manifold problems inherent in the public mediation of the environmental crisis. This is the greatest challenge the world is facing and the first step towards a rational response is for mankind to acknowledge and understand the problem.

This is the focus of the second Earth101-conference in Reykjavik from February 26th to March 1st 2015, where workshops, academic lectures, film screenings and open panels will be used to stimulate the public response to the complex crisis of climate change.

2nd Earth101 Conference 2015

February 25th - March 1st

February 25th 13.50–14.50

University of Iceland, Háskólatorg 105.

Professor Kevin Anderson: "The Ostrich or the Phoenix?

Dissonance or creativity in a changing climate"

Open to the public. (see map)

February 26th 20.00–22.30

Bíó-Paradís.

Screening of Merchants of Doubt (2014) at followed by a q/a.

Address: Hverfisgata 54, Reykjavík. (see map)

Open to the public.

February 27th 10.00–16.00

Two workshops in Hannesarholt directed at different groups.

Exclusive.

Hannesarholt is at Grundarstígur 10, only a few minutes walk from the city center (see map)

February 27th 20.00–22.00 (22.30)

Bíó Paradís. Action4Climate: Global Documentary Challenge

Winners. Screening of WB-shorts at Bíó-Paradís with a short introduction from C4C and followed by a q/a.

Address: Hverfisgata 54, Reykjavík. (see map)

Open to the public.

February 28th – A day off.

March 1st 13.00–17.00

University of Iceland, Háskólatorg 105.

Hot future, cold war: Climate science and climate understanding.

Open to the public. (see map)

- *Guðni Elísson: "Earth2015"*
- *Gavin Schmidt: "Simulating the emergent patterns of climate change"*
- *Erick Fernandes: "Turn Down the Heat – Why a 4°C Warmer World Must be Avoided"*
- *Kevin Anderson: "Delivering on 2°C: evolution or revolution?"*
- *Erik M. Conway: "Merchants of Doubt: How Climate Science Became a Victim of the Cold War"*

Moderator: Halldór Björnsson

March 1st 18.30

Dinner at Snaps – Bistro.

Address: Þórsgata 1, 101 Reykjavík, Iceland (see map)

If any questions arise please contact professor Guðni Elísson (gudnieli@hi.is).

Understanding, confronting, improving and delivering

Policy making in times of change

Workshop in Hannesarholt, February 27th, 10-12

Guðni Elísson:

What we know and how we act.

Confronting, improving, delivering

Gavin Schmidt:

Improving the science that informs decision-making

Erick Hernandes:

Turn Down the Heat

– Confronting the New Climate Normal

Kevin Anderson:

Delivering on 2°C:

evolution or revolution?

Participants

Gavin Schmidt began his career at NASA GISS in 1996, and is now Director. His primary area of research is the development and evaluation of computer simulations of the Earth's climate, and he is particularly interested in how they can be used to inform decision-making.

Erick Fernandes is an Adviser on Agriculture, Forestry & Climate Change at the World Bank and Co-Led the Bank's Global Expert Team for Adaptation to Climate Change (GET-CCA). He holds a PhD in Soil Science from North Carolina State University and prior to joining the bank he was a professor at Cornell University.

Kevin Anderson is professor of energy and climate change in the School of Mechanical, Aeronautical and Civil Engineering at the University of Manchester. Anderson recently finished a two-year position as director of the Tyndall Centre, the UK's leading academic climate change research organisation.

Dr. Agni Ásgeirsson, is currently Head of Risk Management at LSR (The Pension Fund for State Employees). Before he was Specialist in Electrolysis Process Control at Isal Aluminum Smelter, Quantitative analyst at both Landsbanki and KB banki, and a research engineer at Marel, a leading provider of advanced food processing machinery. Agni has a Ph.D. degree in Industrial and Systems Engineering from Georgia Institute of Technology, an M.S. degree in Operations Research & Industrial Engineering from Cornell University and a C.S. Engineering Degree in Mechanical & Industrial Engineering from the University of Iceland.

Árni Páll Árnason is the Leader of the Social Democratic Alliance. He has served in the Althingi for the SDA since 2007. He is currently member of the Economic Affairs Committee and EU-Iceland joint Parliamentary Committee in the Althingi. He was Minister of Economic Affairs 2010-2011, responsible for financial sector restructuring, corporate debt restructuring and co-ordination of the IMF plan, and Minister of Social Affairs and Social Security 2009-2010, responsible for dealing with the social effects of the Financial Crisis of 2008. He was Deputy Chairman of the Foreign Affairs Committee 2007-2009 and 2012-2013. Árni Páll Árnason graduated as lawyer from the University of Iceland in 1991 and did Post-graduate European Legal Studies at the College of Europe in Bruges, Belgium from 1991-1992.

Árni Finnsson is the chairman of the Iceland Nature Conservation Association, since its establishment in 1997. On behalf of INCA, he attended the UNFCCC COPs during 1999-2009. In 2005 Árni was elected as a member of the Board of Directors for Greenpeace Nordic. From 1989 to 1996 he worked for Greenpeace International, based in Gothenburg, Sweden. He has served as Advisor to the International Fund for Animal Welfare (IFAW) on whaling issues in Iceland and 1998-2004 he was consultant to the WWF Arctic Programme on environmental matters. Since 2005 Árni has worked with Deep Sea Conservation Coalition and the High Seas Alliance for the conservation of the high seas.

Birgitta Jónsdóttir is a Poetician for the Pirate Party in the Icelandic Parliament & chairman for IMMI (International Modern Media Institute). She specializes in 21st century lawmaking with a focus on direct democracy, freedom of expression, information and digital privacy. She is a hacker in parliament, an activist and was a WikiLeaks volunteer and played a crucial role in WikiLeaks' release of the video Collateral Murder. In 2010 she put forward the IMMI parliamentary resolution with the aim of resurrecting Iceland out of its misery, as a Save Haven for freedom of expression, information and digital privacy. It was unanimously adopted tasking the Icelandic government in creating this vision. The creation of the IMMI laws is ongoing.

Eiríkur Blöndal is the director of The Farmers Association of Iceland and chairman of the board at The National Agricultural Advisory Center. Finished his MSc in agricultural engineering from the Norwegian University of Life Sciences. His field of expertise is management, farm buildings, rural development and labor studies.

Elin Hirst has been a member of Althingi since 2013 for the Independence Party. She sits on the Foreign Affairs Committee, and has been a member of the Environment and Communications Committee since 2014. From 2013 she has been a member of the Icelandic Delegation to the Nordic Council.

Elíý Katrín Guðmundsdóttir is Reykjavik City's CEO and Deputy Mayor. She is a lawyer by training with a Master's Degree in Environmental and International Law from the University of Wisconsin, USA. Ms. Guðmundsdóttir served as a counsel at the World Bank in Washington, DC 1998-2002 where she i.a. co-authored the book *Legislating Sustainable Fisheries*. She returned

to Iceland in 2002 serving as the first Environment Director for the City of Reykjavik. She became the City's CEO in 2011. The Nordic Council of Ministers awarded the City of Reykjavík the Nordic Environment Prize in 2014.

Guðmundur Steingrímsson is the political leader of the Bright Future Party, a newly founded liberal, green movement in Iceland. BF has six members in parliament and quite a few members in local governments, including Reykjavik. Guðmundur holds a B.A.-degree in Icelandic and Philosophy from the University of Iceland, and master degrees in philosophy from Uppsala University and University of Oxford. Guðmundur is a musician and a writer, and had a career in the media and in the advertisement industry before he was elected to Parliament.

Guðni A. Jóhannesson is Director General of the National Energy Authority. The main responsibilities of the National Energy Authority are to advise the Government of Iceland on energy issues and related topics, license and monitor the development and exploitation of energy and mineral resources, regulate the operation of the electrical transmission and distribution system and promote energy research.

Gylfi Sigfússon was appointed as Eimskip President in 2008. Eimskip is the largest shipping company in Iceland, and a leading transportation company providing outstanding services through a dependable transport system in the North Atlantic and an extensive worldwide network of reefer logistics services. Gylfi had then served as a manager within the company and related subsidiaries for 18 years. Gylfi graduated from the University of Iceland Business. He was the manager of marketing and operations at TVG from 1990-1996, Ambrosio Shipping from 1996-2000 and lead Eimskip Logistics in the United States from 2000-2006.

Haukur Pór Hauksson is the deputy managing director of the association Fisheries Iceland, which merges two former associations in the fishing industry of Iceland, The Federation of Icelandic Fishing Vessel Owners and the Federation of Icelandic Fish Processing Plants. The primary purpose of Fisheries Iceland is to increase value creation from a scarce resource. Haukur holds a Cand.oecos business degree from the University of Iceland, the ACI Dealing Certificate and is a certified stock broker with over a decade of experience in banking.

Dr. Hordur Arnarson is CEO of Landsvirkjun, the National Power Company of Iceland. Landsvirkjun is owned by the Icelandic state and processes 75% of all electricity in Iceland. The company is the largest electricity generator in the country. Dr. Arnarson completed his electrical engineering studies at the University of Iceland in 1986 and went on to obtain a doctorate from the Technical University of Denmark in 1990. He began working for the food processing developer Marel in 1985 and became CEO in 1999, a position he held for ten years. Dr. Arnarson was then appointed Managing Director at the Sjóvá insurance company, leading the restructure of the organisation, before joining Landsvirkjun in the end of year 2009.

Ingvar Sigurðsson is the Senior Manager at Eimskip shipping company, Bulk and Marine Management.

Katrín Jakobsdóttir has been a member of Althingi since 2007. She has been the leader of the Left-Green Movement since 2013 and was the Vice-Chairman of the Left-Green Movement's parliamentary group 2007-2009. She was the Minister of Education, Science and Culture from 2009 to 2013 and the Minister for Nordic Cooperation 2009-2013. She has been a member of the Foreign Affairs Committee since 2014 and a member of the EU-Iceland joint Parliamentary Committee since 2014 (Vice-Chairman since 2014).

Katrín Júliusdóttir has been a member of Parliament in Iceland since 2003. She was the Minister of Industry, energy and tourism from 2009 to 2012 and the Minister of finance and economy from 2012 to 2013. She was the chair of the parliamentary committee on industry and energy from 2007 to 2009 and the chair of the EFTA/EEA parliamentary committee from 2007 to 2009, and has been the vice chair of the parliamentary committee on environment and transport from 2013.

Kristín Ingólfssdóttir became President of the Governing Council and Rector of the University of Iceland in July 2005 and was reinstated for a second term in office on July 1, 2010. Prior to taking office she was Professor at the Faculty of Pharmaceutical Sciences. She is currently a member of the Board of Governors of the University of Luxembourg, board member of the European University Association (EUA) and board member of the Nordic University Association (NUS). Ingólfssdóttir's most recent publication is: *Impact of MOOCs and other forms of online education. Proceedings of the Institute of Electrical and Electronics Engineers*, 2014.

Svandís Svavarsdóttir has been a member of Althingi since 2009. She has been the Chairman of the parliamentary group of the Left-Green Movement since 2013. She was the Minister for the Environment from 2009 to 2012, and Minister for the Environment and Natural Resources from 2012 to 2013. She has been a member of the Special Committee on the Standing Orders of Althingi since 2014.

Unnur Brá Konráðsdóttir has been a member of Althingi since 2009 for the Independence Party. She was the Deputy Speaker of Althingi from 2009 to 2013. She is the vice-chairman of the Icelandic delegation to the Council of Europe Parliamentary Assembly, and the chairman of the Judicial Affairs and Education Committee, and the Icelandic delegation to the West Nordic Council.

Connect4Climate

A World Bank Initiative

Workshop in Hannesarholt, February 27th, 13.30-15.30.

The Connect4Climate campaign, developed and supervised by the World Bank, and its main projects, competitions and events on climate change, such as Action4Climate, have great resonance with the core idea of Earth101, strengthening the communication of climate change by introducing climate specialists to documentary film makers and artists.

The Earth101 project is therefore honored to be able to present a closed workshop for film makers, academics and artists, coordinated by Francis Dobbs, Donald Ravaud and Paula Da Silva, who are all members of the Connect4Climate team at the World Bank.

The Connect4Climate campaign will be introduced, followed by a discussion on the different ways to communicate climate change.

Participants

Francis Dobbs is a British citizen who worked in UK television and independent film production before moving to the World Bank Group media division 25 years ago. At the World Bank he ran a small production unit producing a variety of videos on development issues and television documentary co-productions, before joining Connect4Climate to undertake communications projects on climate change and climate action.

Donald Ranvaud is Connect4Climate's creative producer. He has been producer on a number of significant international films including *Constant Gardener*, *City of God*, *Central Station* and *Farewell My Concubine* and champions emerging new talent especially from Latin America through the company Buena Onda. With Connect4Climate he is focusing on how the film industry can best reflect climate change issues and support climate action.

Paula Edite Alves Da Silva is a Connect4Climate multimedia and social media producer and was previously a journalist and filmmaker in her native Portugal working with Portuguese TV as a producer responsible for the documentaries *Once Upon in Iraq*, *10 millions* and the documentary about the London riots *People and Money*, as well as news video coverage of the energy sector.

Ari Alexander Ergis Magnússon studied at the Sorbonne University 1990-91 and earned a BFA in fine arts from Parsons Paris School of Art and Design, 1991-96. Since then he has exhibited his paintings, installations, and video work in galleries in various European countries, in the United States, China, Argentina, Russia and Siberia. Magnússon has collaborated with Erró, Björk,

Sigur Rós, Ólafur Eliasson, Sigurdur Guðmundsson, Alain Robbe Grillet, Albert Maysles, David Lynch and Yoko Ono. Among his documentaries are *Home to Siberia* (1993), *Screaming Masterpiece* (2005), *At the Edge of the World* (2007) and *Imagine Peace*, YokoOno (2012).

Benedikt Erlingsson has been awarded for his work both as a director, author and actor. As an actor he has played number of roles on the stages of the Icelandic theatre. In Icelandic TV he is best known for his writing and acting in the comedy TV Series *Blood Brothers*. Benedikt has also participated in numerous films and TV-series as an actor, for example, Lars von Trier's film *The Boss of it All*. His solo performance plays *Worms-tongue-A Love Story* and *Mr. Skallagrimsson* where performed by himself on Icelandic stages non-stop for 6 years. His first short film *Thanks* received the Jury Prize and Audience Award at the BE-Film Festival in New York in 2008; *The Nail* his second short received a Special Mention at the International Short Film Festival Clermont Ferrand in 2008; and *Of Horses and Men*, his first feature film, has received many international prizes.

Matthew A. Brown was born in Cape Town, South Africa. He is a writer and director, known for *Julia* (2014), and the shorts *Crush* (2011) and *Victim* (2010). At the 2014 Screamfest-awards, *Julia* won Best Actress (Ashley C. Williams), Best Editing (Sverrir Kristjansson), Best Musical Score (Frank Hall), and Best SFX Makeup (Brian Spears). *Julia* will be having a Limited Theatrical Release in the US in 2015.

Peter van Bueren has been writing about cinema since 1964. He was for many years the film critic of the Dutch newspaper *de Volkskrant* and has reported about film festivals in the Dutch film magazine *Skrien*. In 2008 he established the *Golden Apricot Daily*. He has served as a jury member at more than 50 festivals, among them the Venice International Film Festival, as well as

in Cannes, Buenos Aires, Pusan, and Rotterdam, to mention only a few. Along with other critics he established in 1982 the Kring van Nederlandse Filmjournalisten (the Dutch Circle of Film journalists), the Dutch section of the FIPRESCI, the International Federation of Film Critics. In 2002 he got a Life Time Achievement Award by the International Film Festival Rotterdam. In 2014 he got a Lifetime Achievement Award by the Louis Hartlooper Complex in Utrecht, the Netherlands, for 50 years as a film journalist.

Einar Thor is a BA graduate from London Film School and holds an MA from City University, UK, in Art Policy and Management. He has a number of documentaries and drama features for theatrical release under his belt in addition to short films, music videos, dozens of programmes for National Radio 1, published articles and even an acting job in a Soul II Soul video for the UN. In the field of documentaries he received The Flaherty Fellowship, NY, 2013, and has the honor of being the first Icelander to do so. He is currently in preparation for a documentary on Lighthouses.

Juan Camilo Roman Estrada is an Icelandic Colombian interested in art. He has participated in a variety of cultural projects like multicultural poetic readings, performances, writing workshops, documentaries and film. He is currently making a documentary about immigration in Iceland.

Fridrik Thor Fridriksson started his career with experimental films and documentaries in the early 1980s. He founded The Icelandic Film Corporation in 1990, which became Iceland's most important film production company. His second feature *Children of Nature* (1991) was nominated for an Oscar as Best Foreign Language Film and it took the Grand Prize at the 4th Yubari International Fantastic Film Festival in February 1993. Fridrik also starred in Lars von Trier's 2006 comedy film *The Boss of it All*. His films include *White Whales*, *Movie Days*, *Angels of the Universe*, and *Devil's Island*. He is noted for strong visual style and subject matters, which are both deeply personal

and strongly rooted in Icelandic culture. Recent works include the documentary *Mother Courage*, which premiered at the Toronto film festival 2009, and *Mamma Góðó*.

Fríða Björk Ingvarsdóttir, rector of the Iceland Academy of Arts, studied literature at the University of Iceland, Centre Universitaire de Luxembourg and the University of East Anglia, where she earned her MA degree. Most of her work has been dedicated to Iceland's cultural life; as a teacher of contemporary literature at the University of Iceland for more than a decade, literary translator, culture editor and lead writer at *Morgunblaðið* newspaper from 2000-2009, in her work for radio and television at RUV, as well as by initiating various art projects in collaboration with others, both home and abroad. Through her career she's written extensively about literature, visual arts and culture policy.

Guðni Elísson is a Professor in the department of Comparative Literature in the Faculty of Icelandic and Comparative Cultural Studies at the University of Iceland. He has written extensively on the climate change discourse in Icelandic media.

Dr. Guðrún Pétursdóttir is the Director of the Institute for Sustainability Studies, and Associate Professor of Cell Biology and Embryology, University of Iceland. She studied Music and Art in Vienna, Psychology at the University of Iceland, Physiology at Oxford University, and Neurobiology for her PhD, Oslo University. Her early research was in neurobiology but in later years she has worked on issues pertaining to sustainability and natural resources, societal safety and the effects of natural hazards on mental and physical health. Presently she heads NORDRESS, a Nordic Centre of Excellence on Resilience and Societal Safety – as well as KONNECT, a Nordic project linking art and sciences. Outside academics she has been a board member of various enterprises in culture, business and charity. She served as the Chair of the Constitutional Committee in 2010.

Jón Bragi Pétursson is an independent documentary filmmaker. In 2014 he made his first film *The Root of the Problem: Iceland and Climate Change*, a 30-minute documentary about the discourse of climate change in Iceland. Jón Bragi is a graduate in Philosophy (BA) and Applied Studies in Culture and Communication (MA) from The University of Iceland.

Aik Karapetian (born in 1983) studied film directing in Riga and in Paris, and has made some prize-winning shorts. Aik directed a production of the Latvian National Opera's *The Barber of Seville* in 2011, which was awarded Best New Production of the season. *People Out There* is Aik's debut as director of a full-length feature film, which was premiered in Karlovy Vary IFF 2012 competition. It is the first film from Latvia to be made completely in Russian. The second feature-length project, a horror film titled *M.O.X./The Man in the Orange Jacket*, premiered at Fantasia Film Festival (Montreal), FantasticFest (Austin) and also at BFI London Film Festival. Aik is in high demand as a TV commercial director.

Matti Komulainen, Finnish writer, journalist & photographer. Focused on cinematography, music & literature to both print and web media, e.g. movie magazine *Episodi* (www.episodi.fi), weekly *Suomen Kuvailehti* (www.suomenkuvailehti.fi), daily *Turun Sanomat* (www.ts.fi), and culture webzine www.rytmi.com. He has also released three books on Finnish culture, and delivered a couple of documentaries for Finnish National TV (YLE).

Mezen Maarouf is lauded as a "rising international literary star". He has published three collections of poetry: *The Camera Doesn't Capture Birds*, *Our Grief Resembles Bread*, and *An Angel Suspended On The Clothesline*, which has been translated into several languages, including French by Samira Negrouche (Amandier Poésie, 2013). AND his first collection of short stories will be published soon in Beirut. His work is currently being translated into English by

Kareem James Abu-Zeid and Nathalie Handal Maarouf has read in festivals, universities, museums and cultural centers in Europe, the United States and the Middle East. He has written literary and theatre criticism in various Arabic magazines and newspapers namely Al-Araby Al-Jadeed (London), An-Nahar and Assafir (Lebanon), Al-Quds-el-Arabi (London) and Qantara (Paris).

Magnús Órn Sigurðsson is a producer of radio documentaries. He holds an M.A. in Environment and Natural Resources from the University of Iceland with an emphasis on the cultural representation of climate change.

Steven Meyers grew up in Michigan, USA. He has studied filmmaking at some of the world's elite film institutions, including FAMU in Prague and the Columbia University School of the Arts in New York, from where he has an MFA in film directing. He has written and directed many award-winning short films and currently has several projects in development as a screenwriter. Before founding the Reykjavik Film Academy, he was the director of the international program at the Icelandic Film School, where he still teaches directing and screenwriting. At this year's Stockfish, Steven organized a screenwriting workshop and master class in collaboration with FAMU dean Pavel Jech and the MIDPOINT Central European Script Center.

Ófeigur Sigurðsson was born in Reykjavík, Iceland in 1975. He is the author of four novels and numerous collections of poetry. Sigurðsson studied philosophy at the University of Iceland and wrote his thesis on the taboo and transgression of western thought. Sigurðsson was awarded the European Union Prize for Literature in 2011 for his *Novel of Jon*, a story of a man dwelling in a cave under a volcanic explosion in the 18th century Iceland. His latest novel, *Wastelands* (2014), tells the story of a glacial solo expedition of an Austrian toponymist gone wrong. Ófeigur Sigurðsson received The Icelandic Literary Prize 2014 for *Wastelands*.

Ólafur Egilsson graduated from the acting department of the Icelandic University of Arts in 2002. He has worked as an actor at the National Theatre, Reykjavik and Akureyri City theatres and with the independent companies Vesturport and Fru Emilia. As an actor Ólafur has appeared in numerous films and TV series. Ólafur is also an established writer for theatre, television and films.

Ragnar 'RAX' Axelsson (b. 1958) has been travelling to the Arctic for three decades, drawn by a deep respect and affinity for the hunting communities of northern Greenland and Canada. His book publications, *Faces of the North* (2003), *Last Days of the Arctic* (2010) and *Behind the Mountains* (2013), collect the highlights from his evocative photographic journey among the people of the North, from Canada and Greenland to Northern Scandinavia and Siberia. For over a decade Axelsson has documented the depletion of the ice caps of Iceland and Greenland and is currently working on the project *The Arctic*, uniting his signature narrative documentation of hunters, fishers and herders with photographs of the dramatic results of climatic change in the Arctic landscape.

Sigurður E. Jóhannesson started his adult life as a musician and a recording artist for music industry giant Atco/East-West in New York. Sigurður left the company to embark on a life in theatre. He received a B.A. in Acting from East-15 Acting School in London, formed a theatre company and worked extensively within the London alternative scene. He graduated from the University of Iceland with a M.Sc. in *Environment and Natural Resources* in 2010. His documentary *The Man Who Shrunk – his Ecological Footprint* follows Sigurður's experiment as he attempts to live a sustainable life in a highly unsustainable society. Sigurður now works as a researcher and a Project Manager for the University of Iceland, where he leads a team of researchers in mapping the Bio-economy of the Nordic countries.

Sjón is born in Reykjavík in 1962 and a celebrated Icelandic author. He won the Nordic Council's Literary Prize for his novel *The Blue Fox* (the equivalent of the Man Booker Prize) and the novel *From The Mouth Of The Whale* was shortlisted for both the International IMPAC Dublin Literary Award and the Independent Foreign Fiction Prize. His latest novel *Moonstone – The Boy Who Never Was* was awarded the 2013 Icelandic Literary Prize. Sjón is the president of the Icelandic PEN Centre and former chairman of the board of Reykjavík, UNESCO city of Literature. His novels have been translated into more than thirty languages. In 2001 he was nominated for an Oscar for his work on Lars von Trier's *Dancer in the Dark*.

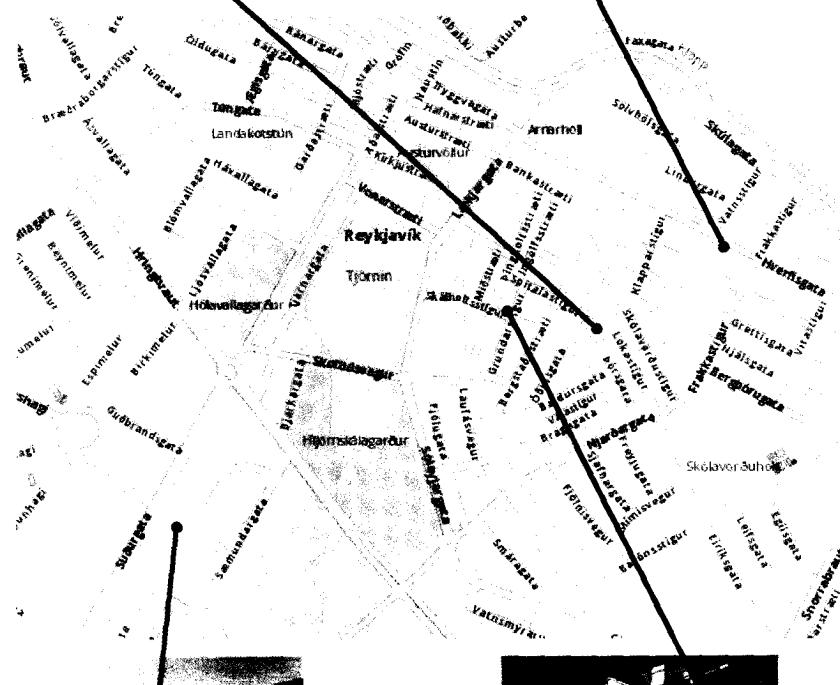
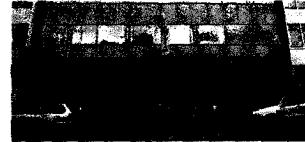
Unni Straume made her first short film, *Kystkunst*, in 1977. Since then she has written, directed, produced and edited several documentary films and shorts, becoming known for her poetic, personal and somewhat modernistic style. Straume made her feature film debut with the „rite-de-passage“ drama *To a Stranger* in 1990, to international acclaim. Her 1992 short *Deraillement* premiered in Un Certain Regard section at the Cannes Film Festival in 1993, and has since been in demand at numerous festivals, as well as in cinema and television. *Dreamplay* (1994), was also selected for the Un Certain Regard section, and also received the Norwegian Film Critics Award. With *Thrane's Method* (1998) she focused on the condensed form of the kammerspiel (chamber play). Her 2002 film, *Music for Weddings and Funerals* has been screened at over 30 international film festivals, including Sundance, Toronto IFF and the Venice Film Festival. Her latest film is *Remake.Me* (2014).

Snaps - Bistro
Þórgata 1,
101 Reykjavík

Bíó-Paradís
Hverfisgata 54,
101 Reykjavík

University of Iceland
Háskólatorg 105,
101 Reykjavík

Hannesarholt
Grundarstígur 10,
101 Reykjavík

INSTITUTE FOR
SUSTAINABILITY
STUDIES

UNIVERSITY OF ICELAND
CENTRE FOR RESEARCH
IN THE HUMANITIES

KK Háskólastofnun
Vestfjardar
University Centre
of the Westfjords

EARTH